

Nr 5

INFORMACJE

Zarządu Głównego PTTK

WARSZAWA, SIERPIEŃ 1996

Do użytku wewnętrznego.

*Nauczyciele Kraju Ojczystego !
Porozmawiajmy o przyszłości !*

Do Zarządów Oddziałów PTTK.

Niedługo kolejny rok szkolny. Będzie to już 78 rok działalności krajoznawczo-turystycznej w szkołach. Młodzież szkolna stanowi 32 % członków naszego Towarzystwa. Od września rozpocznie się cykl wycieczek krajoznawczych, wielorakich imprez turystycznych oraz kolejnych edycji ogólnopolskich młodzieżowych imprez programowych, a więc 25 Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno - Krajoznawczego,

IV Ogólnopolskiego Konkursu „Poznajemy Ojcowiznę” oraz tradycyjnie organizowanych w Golubiu-Dobrzyniu i Legnicy ogólnopolskich konkursów krasomówczych młodzieży. Nasze ogólnopolskie przedsięwzięcia uzupełniane są w życiu młodzieżowej turystyki znakomitymi propozycjami Oddziałów PTTK. Wszystko to będzie składało się na, mamy taką nadzieję, na coraz bardziej atrakcyjny dla młodych fragment ich życia.

Kluczową rolę w turystyczno-krajoznawczej edukacji najmłodszych członków PTTK spełniają nauczyciele. Bardzo nam zależy na tym, aby umacniać ich rolę i podkreślać ich znaczenie w życiu Polskiego Towarzystwa Turystyczno Krajoznawczego. Liczymy na to, że zgodnie z wieloletnią tradycją we wrześniu w oddziałach PTTK odbędą się spotkania z opiekunami SKKT-PTTK w czasie których nastąpi zapoznanie się „na nowo” w tym serdecznym kręgu. Było by dobrze, aby wręczyć im „Poradnik organizatora Ogólnopolskiego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego” (w Biurze ZG PTTK dostępne dla Oddziałów egzemplarze). Spotkanie będzie okazją do przypomnienia kalendarium imprez w tym ogólnopolskich i oddziałowych oraz popularyzacji „Orlego Lotu” - odznaki dla młodzieżowych liderów turystyki szkolnej.

Zwracamy się z prośbą do Zarządów Oddziałów, aby w październiku-listopadzie zorganizować uroczyste spotkanie najbardziej zasłużonych dla PTTK nauczycieli-prawdziwych „Nauczycieli Kraju Ojczystego”. Wysoka społeczna pozycja oddziałów ułatwi wystąpienia o różnorodne odznaczenia, odznaki oraz wyróżnienia i nagrody. Przywróćmy tradycje takich spotkań potwierdzających pełen szacunek i serdeczności stosunek Towarzystwa do Nauczycieli kreujących obraz młodzieżowej turystyki szkolnej.

Droży Przyjaciele !

W czasie regionalnych narad prezesów zarządów oddziałów PTTK rozdaliśmy Koleżankom i Kolegom Prezesom nasz „Wędrowniczek” z prośbą o poświęcenie plenarnego

zebrania Zarządu Oddziału tematyce turystyki młodzieżowej. Jesteśmy przekonani, że właśnie takie posiedzenia zarządów oddziałów będą ważkim elementem programowym kampanii sprawozdawczo-wyborczej przed Krajowym Zjazdem PTTK. Będzie to przecież debata o przyszłości Towarzystwa w ich najważniejszych ogniwach.

Serdecznie pozdrawiamy

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej

Warszawa, sierpień 1996 r.

● Z PRAC PREZYDIUM ZG PTTK ●

Uchwała nr 77/96

Prezydium Zarządu Głównego PTTK z dnia 2.08.1996 r.
w sprawie honorowania jubileuszy obiektów PTTK.

1. Prezydium Zarządu Głównego PTTK rozpatrując sprawę honorowania jubileuszy obiektów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz biorąc pod uwagę w tym względzie propozycje Komisji Historii i Tradycji ZG PTTK uznaje, że jedyną dopuszczalną formą uhonorowania jubileuszu obiektu PTTK jest tablica pamiątkowa / okolicznościowa /, której treści wzór każdorazowo będą zatwierdzane przez Prezydium ZG PTTK.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezydium
Zarządu Głównego PTTK

U C H W A Ł A 79 / 96

Prezydium Zarządu Głównego PTTK z 02 sierpnia 1996 roku
w sprawie powołania

ODDZIAŁU P T T K "ZIEMI SULECINSKIEJ"
z siedzibą w Sulecinie

Na podstawie art. 31 ust. 2 pkt. 9 oraz w związku z art. 48 Statutu PTTK - Prezydium ZG PTTK rozpatrując wniosek i dokumentację zjazdu założycielskiego w/w oddziału, który odbył się 20 czerwca 1996 roku, postanawia:

p o w o ł a ć ODDZIAŁ PTTK "Ziemi Sulecińskiej"
z siedzibą w SULECINIE

i

z a t w i e r d z i ć Statut Oddziału uchwalony przez
w/w zjazd założycielski

Prezydium
Zarządu Głównego PTTK

● Z PRAC GKR ●

2 - 29 czerwca Plenum Głównej Komisji Rewizyjnej zapoznało się z zasadami organizacji i wynikami Zarządu Majątkiem PTTK oraz Spółki z o.o. "Turmaco", a szczególnie współpracą tych jednostek.

Sekretarz GKR

Maria Balcerzak

• ODESZLI OD NAS •

LESZCZYCKI STANISŁAW MARIAN / 1907 - 1996 /
CZŁONEK HONOROWY PTTK

17.VI.1996 r. w Krakowie odszedł od nas Stanisław Marian Leszczycki - Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Bogate i wielostronne w działaniu życie zmarłego nakazuje mówić o wielu płaszczyznach, w których spełniło się Jego życie.

Stanisław Leszczycki urodził się 8 maja 1907 roku w rodzinie inteligenckiej w Mielcu nad Wisłokiem. Ojciec Stanisława Leszczyckiego Bronisław, pochodzenia szlacheckiego był notariuszem, dziadek zaś Robert sędzią Sądu Krajowego w Krakowie. Jako kochany syn i wnuk dzieciństwo swoje spędził w serdecznej atmosferze rodzinnej i dość znacznym dobrobycie. Do szkół zaczął uczęszczać w rodzinnym Mielcu. Ten pogodny okres dzieciństwa przerwał wybuch pierwszej wojny światowej, zmuszający całą rodzinę do opuszczenia rodzinnego miasta i wędrowki do Przerowa. Wnet jednak ojca, jako notariusza, przeniesiono do Andrychowa, gdzie nastąpiła jego tragiczna śmierć w roku 1915. Dzieciństwo Stanisława zakończyło się.

W nowych warunkach owdowiałej matce ciężko było organizować życie, dzięki inicjatywie i pomocy ze strony jej stryja Franciszka Macharskiego, rodzina przeniosła się do Krakowa w znacznie skromniejsze warunki. Na skutek działań wojennych Stanisław stracił rok szkolny 1914/1915. Po ukończeniu szkoły podstawowej również w Krakowie, rozpoczął 4-letnią naukę gimnazjalną w latach 1918-1926. W gimnazjum duży wpływ na Stanisława Leszczyckiego wywierał szkolny katecheta ks.dr Józef Rychlicki. Głównie zainteresowania Stanisława Leszczyckiego koncentrowały się wówczas na harcerstwie, co potwierdza otrzymany 4 czerwca 1939 roku dyplom Zarządu Okręgowego Koła Harcerzy z czasów walk o niepodległość "za pracę harcerską w latach niewoli". W harcerstwie czynnym był bardzo również w latach 1926 - 1929 wyrabiając w sobie samodzielność i umiejętność podejmowania decyzji. Dzięki harcerstwu rozwinął w sobie Stanisław Leszczycki zainteresowania przyrodnicze, humanistyczne, językowe /szczególną uwagę poświęcił esperanto/ oraz etnograficzne. - Wreszcie postanowił, że naciężnie będzie jego przyszłym zawodem, zamierzał zatem studiować geologię. W 1936 roku po maturze zapisał się jednak na geografię, ponieważ w Krakowie nie było wówczas magisterskich studiów geologicznych. Dyplom magisterski uzyskał w roku 1939, będąc już asystentem na uczelni w 1938 roku.

6 listopada 1939 r. na posiedzeniu na UJ, został aresztowany razem z całą kadrą naukową. Po więzieniu we Wrocławiu i pobycie w Sachsenhausen, skąd zwolniono starszych profesorów i gdzie kilkunastu z nich zakończyło życie, tak jak prof.Smoleński został przeniesiony do obozu w Dachau wraz z grupą młodszych pracowników naukowych. O pobycie w obozach i pracy jako meteorologa na obozowych plantacjach w Dachau pisał: Z pobytu w Sachsenhausen i Dachau 1939-41. "Przegląd Lekarski", 1988, t.45, nr.1 /s.104-117/.

Wrócił do Krakowa 14 stycznia 1941 r. Po kilku dniach 28 stycznia 1941 r. zaczął pracować. Dzięki przyjacielowi Zbyszkowi Tokarskiemu, którego ojciec był wówczas dyrektorem Wodociągów Miejskich, dostał pracę telefonisty.

Już w pierwszym roku po zwolnieniu z obozu stopniowo coraz głębiej wchodził w konspirację. Miał kontakty z różnymi organizacjami podziemnymi, np.Stronnictwem Pracy, Stronnictwem Narodowym. Najbliższą jednak był związany z PPS/WRN/, gdzie został wprowadzony przez swoich kolegów-monterów z Wodociągów. W PPS grupowali się wówczas ludzie wierni idei i poglądom socjalistycznym takim, jak je pojmowano w przedwojennym Krakowie.

Z grupą swoich kolegów asystentów z UJ, przeważnie byłych więźniów z Dachau, prowadził prace nad planami zreformowania szkolnictwa wyższego w powojennej Polsce.

Uczestniczył też w pracach innego zespołu pracowników naukowych. W tym zespole opracowywano głównie dwa problemy. Jednym był model gospodarki planowej w Polsce. Do grupy tej należeli: W.Trampczyński, K.Dobrowolski, S.Rączkowski, J.Grosicki, B.Oyrzanowski, W.Reczek, L.Marszałek, K.Piwiński. Drugim - organizacja społeczno-polityczno-gospodarcza państwa opartego na bardzo demokratycznej konstytucji. Tę z roku 1935 uważał za nieodpowiednią.

Współpracował z Biurem Informacji Politycznej AK. Na zlecenie AK przechodził przez granicę kilkakrotnie na Orawę i Spisz.

Na Orawę przeprowadzali go przez granicę członkowie organizacji orawskiej "Limba". Był w Zubrzycy Górnej i Orawce. Mając lokum w jednej z chat na strychu przeprowadzał z góralami, Polakami rozmowy, przynosił im w plecaku podziemną prasę, przekazywał polecenia i zbierał ich prośby, by przekazać je w Krakowie. Z proboszczem Orawki ks.P.Jabłońskim, do którego dostęp otworzyło mu hasło ks.F.Machaya, omawiał konieczność natchmiastowego po ustąpieniu Niemców, obsadzenia lokalnej administracji przez Polaków.Ks.Jabłoński miał tym się zająć.

Brał również udział w tajnym nauczaniu uniwersyteckim w latach 1942/43, 1943/44 i 1944. Prowadził wykłady i seminarium antropogeograficzne, a na Wydziale Prawa miał wykłady z geopolityki.

Przewód habilitacyjny Stanisław Leszczycki odbył w maju 1945 roku, po czym został dyrektorem Instytutu Geografii. Problemy wielostronne, którym się poświęcił dotyczyły granic Polski. W listopadzie 1946 roku przyjął funkcję podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Od roku 1946 zainteresowania swoje przeniósł na organizację życia naukowego Polskiej Akademii Nauk. Po Kongresie Nauki Polskiej brał czynny udział w pracach PAN-u, a 9.IV.1952 roku wszedł w skład Prezydium PAN.

Powojenne lata poświęcił również podniesieniu organizacyjnemu UJ i UW, a dosłownie z gruzów UW, gdzie na własną prośbę został przeniesiony w 1948 r.

Odradzające się do życia PTT i PTK były organizacjami znajdującymi się w centrum zainteresowań Stanisława Leszczyckiego teoretyka i praktyka krajoznawcy. Kiedy nadszedł czas połączenia obu organizacji w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Stanisław Leszczycki miał w tym ogromny, pozytywny wkład co zaowocowało w 1950 roku na Zjeździe Połączeniowym wyborem na pierwszego Prezesa PTTK.

Prezesa zaowocowała bardzo prężną działalnością nową, a o starych korzeniach organizacji, gdzie starano się nie zgubić nic z dorobku wielu dziesięcioleci lat.

Odszedł człowiek aktywny, twórczy na wszystkich polach rozległej działalności.

Prof.dr hab. Stanisław Leszczycki twórca i wieloletni kierownik Katedry Geografii Ekonomicznej Wydziału Geografii UW. Prezydent Międzynarodowej Unii Geograficznej w latach 1968-1972, członek i aktywny współpracownik licznych komitetów i towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych. Członek honorowy wielu towarzystw geograficznych. Doctor honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego.

Odszedł na zawsze najwybitniejszy polski geograf okresu powojennego, cieszący się powszechnym uznaniem i szacunkiem uczonych, twórca geograficznej szkoły naukowej, nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń studentów, organizator nauki. Laureat dwóch nagród państwowych, odznaczony najwyższymi odznaczeniami państwowymi, wielki społecznik. Życzliwy ludziom człowiek.

Stanisław Szymański

WOJCIECH LIPNIACKI / 1918 - 1996 /
CZŁONEK HONOROWY PTTK

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze poniosło wielką stratę: 19 maja 1996 r. zmarł w Szczecinie Wojciech Lipniacki - dziennikarz, działacz i Członek Honorowy naszego Towarzystwa, wybitny krajoznawca.

Ziemią rodzinną Wojtka było Mazowsze. Urodził się 2 marca 1918 r. w Mławie, dzieciństwo i młodość spędził w Warszawie i Miedzeszynie. W domu Jego rodziców bywał twórca Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego Aleksander Janowski i on to zachęcił młodego chłopaka do uprawiania turystyki. Wojtek chodził na wycieczki z "Wujem", a w 1933 r. rozpoczął samodzielne penetracje okolic Warszawy. Zdobytą wiedzę dzielił się z innymi publikując od 1937 roku artykuły o tematyce krajoznawczej. W 1939 r. wstąpił do PTK. Tuż przed wybuchem wojny zaczął pisać do periodyków sportowych.

Z zamiłowania humanista, w czasie okupacji hitlerowskiej studiował polonistykę na "latającym uniwersytecie" w Warszawie. W 1949 r. podjął pracę w Departamencie Propagandy i Wydawnictw Głównego Komitetu Kultury Fizycznej, później brał udział w tworzeniu Wydawnictwa "Sport i Turystyka", był też jednym z założycieli tygodnika "Sportowiec" i miesięcznika "Sport dla wszystkich". W latach 1955-64 współpracował z wybitnym polskim językoznawcą prof. Witoldem Doroszewskim w Redakcji Słownika Języka Polskiego.

Związki Wojtka z PTTK datują się od 1958 r. Szerszą działalność w Towarzystwie rozwinął w roku 1968, kiedy został członkiem Komisji Krajoznawczej Zarządu Okręgu Mazowieckiego PTTK. Tutaj dał się poznać jako niestrudzony wędrowiec, a zarazem nieznużony szperacz w bibliotekach i archiwach. Zainicjował opracowanie i wydanie "Słownika krajoznawczego województwa warszawskiego". W 1971 r. ukazał się pierwszy /niestety, jedyny/ tom - poświęcony powiatowi otwockiemu. Głównym autorem tego nadzwyczaj dokładnego opracowania był Wojtek.

W latach 1971-72 nasz Kolega kierował działalnością Mazowieckiej Pracowni Krajoznawczej. Wiele wysiłku włożył wówczas w uzupełnienie i przygotowanie do druku trzeciego wydania "Inwentaryzacji krajoznawczej województwa warszawskiego" w jego ówczesnych, obszernych granicach obejmujących historyczne Mazowsze i część Podlasia. Praca ta - wydana w 1975 r. - była dziełem kilku autorów, ale przede wszystkim Wojtkowi należy zawdzięczać, że została znacznie poszerzona: zawierała rejestr 7903 obiektów w 1837 miejscowościach.

Rzecznikiem rejestracji wszystkiego, co może zainteresować turystę, pozostał Wojtek działając od 1972 r. w Komisji Krajoznawczej Zarządu Głównego PTTK /m.in. opracował instrukcję "Inwentaryzacja krajoznawcza - założenia i przygotowanie"/. Gdy w 1973 r. losy rzuciły Go do Szczecina, związał się tam z Wojewódzką Komisją Krajoznawczą. W 1979 r. zorganizował III Morski Sejmik Krajoznawczy. Gromadził materiały krajoznawcze dotyczące Pomorza Zachodniego i wykorzystywał je w swoich artykułach publikowanych na łamach "Jantarowych Szlaków". W "Ziemi 1977" zamieścił interesujące studium z zakresu toponastyki - "Nazwy terenowe Kniei Bukowej". Ponadto napisał przewodniki - "Jezioro Szmaragdowe" i "Knieja Bukowa". Również w Szczecinie powstały dwa tomy Jego ważnej pracy "Elementy teorii krajoznawstwa", wydane w latach 1985-86.

Pierwszy prezes Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Zygmunt Gloger, pozostawił nam ważne przykazanie: "Wszystko, co ta ziemia zrodziła, winno być zbadane, opisane i utrwalone". Słowa te stały się dewizą Wojciecha Lipniackiego. Pracował z benedyktyńską cierpliwością. Jego publikacje są ważną częścią skrabnicy polskiego krajoznawstwa.

Tomasz Chłudziński

F R E D

18 maja 1996 roku zmarł po długiej chorobie ostatni prezes Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Zielonej Górze ALFRED CHWASTYK, szeroko znany i ceniony działacz Towarzystwa.

Poznałem Go przed ponad dwudziestu laty, gdy zacząłem pracować i zamieszkałem w Zielonej Górze. Szukając kontaktu z PTTK trafiłem do biura Oddziału Zielonogórskiego. Fred /tak Go powszechnie nazywano/ był wtedy urzędującym sekretarzem tegoż Oddziału, przewodnikiem I klasy, organizatorem wielu wycieczek, popularyzatorem krajoznawstwa, Instruktorem Krajoznawstwa Polski. Nawiazaliśmy szybko nie tylko znajomość, ale i przyjaźń, odkrywamy przy tym, że pochodzimy obaj z Kresów Południowo-Wschodnich i obaj jesteśmy miłośnikami Lwowa.

Nasze pogawędki stawały się coraz bardziej krajoznawcze. Fred znał i lubił historię, szczególnie okres pierwszych Piastów. Organizował i prowadził wiele wycieczek w okolice nadodrzańskie, głównie z Gorzowa i Zielonej Góry. A przewodnikiem był doskonałym, mówił interesująco i co najważniejsze - bezbłędna polszczyzną. Krąg Jego krajoznawczych zainteresowań był szeroki. Wiele wycieczek i wczasów prowadził w Bułgarii i Rumunii, prezentując tam wszędzie polonica.

Zawsze pociągała Go starożytność, znał dobrze łacinę, ale w podziwie dla śródziemnomorskiej kultury stawiał Grecję nad Rzymem, ceniąc jej wiedzę i naukę, a także myśl polityczną wyżej niż potęgę i zaborczość Rzymu. Utrzymywał kontakty osobiste z Grekami-emigrantami, żyjącymi na Ziemi Lubuskiej. Potem włączył się całą duszą w działalność Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Greckiej, będąc przez wiele lat, aż do końca swego życia, prezesem Zarządu Głównego tego Towarzystwa.

Gdy w latach osiemdziesiątych coraz śmielej zaczęto wspominać Kresy Wschodnie i ich wkład w kulturę polską, wstąpił natychmiast do Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich. W ostatnich dwu kadencjach był prezesem Oddziału Zielonogórskiego. Wiele godzin przegadaliśmy wtedy, wspominając rodzinne strony i szukając sposobów ich upamiętnienia. Jednym z efektów i jakby echem tych rozmów jest moja skromna książeczka pt. "Myślę o Lwowie..." wydana w 1993 roku w Poznaniu. Fred myślał o Lwowie często. Jego zamiłowania krajoznawcze były ogromnie szerokie, przekraczały granice kraju. To był już początek realizacji hasła Kongresu Krajoznawstwa Polskiego w Opolu - krajoznawstwo bez granic. A jednocześnie rozumiał doskonale słowa Władysława Krygowskiego: "gdy tak chodzimy górami, wododziałami, doliną i wierzchołkami nie spotkamy jednak żadnej prawdy, jeśli nie idziemy do człowieka...". Do człowieka też szedł Fred całym swoim życiem. Także tym zawodowo jako wieloletni dyrektor Stowarzyszenia Caritas w Zielonej Górze, czy potem nauczyciel turystyki i krajoznawstwa w Centrum Kształcenia Ustawicznego i na Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Bo Fred był humanistą, prawdziwym humanistą.

Spoczął na cmentarzu w Pleszewie, gdzie mieszkał w ostatnich latach swego życia.

Ryszard Harajda

MUZEUM OKRĘGOWE
w Suwałkach

zaprasza
na otwarcie wystawy

BIOGRAFIE SUWAŃSKIE (II)
KRAJOZNAWCY

W 90-lecie założenia
Polskiego Towarzystwa
Krajoznawczego

2 sierpnia 1996 r., godz. 12.00
Suwałki, ul. Kościuszki 81

PTK ODZIAŁ "ACWIEZ" W SUWAŁKACH

Cyriak Accord
Mikołaj Akielwicz
Jerzy Antoniewicz
Oskar Awejde
Stanisław Bielicki

Karol Brzozowski
Knut Olof Falk
Mieczysław Geniusz
Józef Godlewski
Karol Hoffman
Tadeusz Komar
Marian Kulesza
Jerzy Lalewicz
Czesław Matusiewicz
Henryk Minkiewicz
Romuald Minkiewicz
Jan Pade
Aleksander Pajewski
Zygmunt Podhorski
Walery Roman
Stanisław Staniszewski
Walerian Staniszewski
Aleksander Sulkiewicz
Jerzy Wiśniewski
Ignacy Zapolski-Downar

Dla wielu Suwałszczyzna kojarzy się jedynie z Konopnicą i ... mrozem. Próbujemy przełamać ten stereotyp. Z naszym regionem związanych było wyjątkowo dużo postaci sławnych i znanych. Ich udział w trwaniu i rozwoju narodowej kultury i myśli politycznej jest także udziałem Suwałszczyzny.

Druga część biografii prezentuje kolejne osoby z "listy znakomitych suwałczan".

Są wśród nich, jak napisaliśmy wyżej, powszechnie znani i sławni, o których przypominają opracowania biograficzne, nazwy ulic i szkół; są wśród nich znani tylko w wąskich gronach specjalistów i miłośników historii, są wreszcie tacy, o których dawno już zapomniano.

Mimo różnej wagi ich zasług wszystkich łączy Suwałszczyzna.

Związek ten jest też różny. Dla jednych - to miejsce urodzenia lub śmierci, dla drugich - miejsce pracy lub służby, dla wielu Suwałszczyzna - to całe życie.

Każde pokolenie miało "swoją" Suwałszczyznę. O innej Suwałszczyźnie (Augustowszczyźnie) myślał, przemawiając w Sejmie Królestwa Polskiego, Józef Godlewski, o innej - Józef Ablamowicz, gdy opowiadał w Suwałkach o ostatnich tygodniach życia w Justianowie Emilii Plater, piękno innej Suwałszczyzny opiewał Antoni Patla.

Prezisi Oddziałów PTTK
Przewodniczący Komisji Ochrony Przyrody
Opiekunowie i Członkowie SKKT-PTTK
Koleżanki i Koledzy

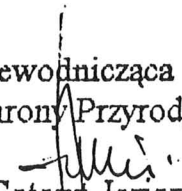
W imieniu Komisji Ochrony Przyrody Zarządu Głównego PTTK zwracam się do Was w kilku sprawach istotnych dla naszej bieżącej działalności.

1. Pragnę przypomnieć, że Uchwałą Nr 71/XIII/95 z 4 marca 1995 roku Zarząd Główny przyjął i zalecił do realizacji program TURYSTYKA A ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE. Jest dobra pora, aby z jednej strony podsumować to co zrobiono dotychczas, z drugiej zaś zaplanować na najbliższy okres zadania z niego wynikające.
2. Jednym z istotnych elementów, środków realizacji tego programu jest szeroka popularyzacja oraz zdobywanie odznak i uprawnień związanych z działalnością na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego. Mamy w naszym Towarzystwie odznakę „Turysta-Przyrodnik”, której regulamin prezentowaliśmy w jednym z poprzednich numerów *Informacji*. Dziś przedstawiamy regulamin „INSTRUKTORA OCHRONY PRZYRODY”. (O sposobie zamawiania emblematów tych odznak piszemy w dalszej części materiałów KOP ZG PTTK.)
3. W bieżącym roku już po raz trzeci, w dniach 13-14-15 września, Polska będzie brała udział w ogólnoświatowej akcji „Clean up the world” - „Sprzątanie Świata - Polska'96”. Gorąco namawiam do udziału w tej akcji.
4. Zwracam się z prośbą o zgłaszanie przyszłorocznych imprez do „Kalendarium imprez ekologicznych-1997” wydawanego corocznie przez Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Informację na ten temat zamieszczamy w dalszej części materiałów. (Formularz zgłoszenia przekazujemy razem z *Informacjami* jako oddzielny druk).

Z okazji rozpoczynającego się nowego roku szkolnego w imieniu Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK i swoim własnym pozdrawiam wszystkich nauczycieli, a w szczególności tych, którzy pełnią odpowiedzialne funkcje opiekunów Szkolnych Kół Krajoznawczo Turystycznych PTTK oraz działają w komisjach ochrony przyrody. Wszystkim uczniom-członkom PTTK życzę, aby umiejętnie łączyli naukę z turystyką i działaniami na rzecz ochrony naszej ojczystej przyrody.

Z turystycznym pozdrowieniem

Przewodnicząca
Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK

Alicja Gotowi-Jeziorska

Warszawa, sierpień 1996 r.

REGULAMIN INSTRUKTORA OCHRONY PRZYRODY PTTK

1. Zgodnie z „Systemem kształcenia PTTK” przyjętym uchwałą Zarządu Głównego PTTK z dnia 15.01.1993 r. instruktor ochrony przyrody jest członkiem kadry programowej towarzystwa.

2. Kandydat na instruktora ochrony przyrody powinien:

- a) mieć powyżej 21 lat,
 - b) należeć do PTTK przynajmniej 4 lata,
 - c) posiadać rekomendację macierzystego zarządu oddziału PTTK uwzględniającą doświadczenie kandydata w pracy społecznej, prowadzoną przez niego działalność społeczną o dowolnym charakterze w zakresie ochrony przyrody,
 - d) posiadać odznakę „Turysta - Przyrodnik PTTK” w stopniu co najmniej srebrnym.
- Pożądane jest posiadanie uprawnień strażnika ochrony przyrody.

Ponadto kandydat na instruktora ochrony przyrody powinien:

- a) wykazywać się ogólną znajomością rodzimej przyrody oraz zasad ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem własnego regionu,
- b) posiadać umiejętności popularyzatorsko-dydaktyczne,
- c) pomyślnie ukończyć kurs instruktorów ochrony przyrody albo odbyć kolokwium sprawdzające wiedzę i umiejętności z zakresu przyrodoznawstwa i ochrony środowiska. (Kandydat powinien wykazać się wiedzą przewidzianą programem szkolenia ogólnego lub szkolenia strażnika ochrony przyrody albo ukończyć szkolenie w tym zakresie).

3. Uprawnienia instruktora ochrony przyrody nadaje Prezydium Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK na wniosek oddziałowej lub regionalnej komisji ochrony przyrody.

4. Instruktorzy ochrony przyrody:

- a) otrzymują informacje organizacyjne z Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK,
- b) korzystają ze zniżek organizacyjnych,
- c) noszą odznakę instruktora ochrony przyrody,
- d) upoważnieni są do prowadzenia wycieczek przyrodniczych liczących nie więcej niż 20 osób.

5. Instruktor ochrony przyrody jest zobowiązany do:

- a) realizowania celów PTTK, szczególnie w dziedzinie ochrony przyrody, kultury, turystyki i wypoczynku,
- b) współdziałania z właściwą komisją ochrony przyrody,
- c) kształcenia członków na kursach podstawowych i szkoleniu ogólnym Straży Ochrony Przyrody oraz kadry specjalistycznej w zakresie ochrony przyrody i środowiska
- d) oceny organizowanych przez oddziały PTTK imprez turystycznych pod kątem przestrzegania zasad ochrony przyrody przez ich uczestników.

6. Ewidencję instruktorów ochrony przyrody prowadzi KOP PTTK.

7. Weryfikacji stanu osobowego instruktorów ochrony przyrody powinno się dokonywać zgodnie z „Systemem kształcenia w PTTK” na bieżąco lub co najmniej raz w ciągu kadencji władz PTTK, to jest raz na cztery lata.

Aktualizację przeprowadza Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK na wniosek Komisji Ochrony Przyrody Zarządów Oddziałów lub regionu.

8. Odwołania od decyzji Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK rozstrzyga Główny Sąd Koleżeński PTTK.

9. Interpretacja niniejszego regulaminu należy do Prezydium ZG PTTK.

10. Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem 23.03.96 i jednocześnie traci moc wszystkie dotychczasowe regulaminy Instruktora Ochrony Przyrody PTTK.

PREZYDIUM ZG PTTK

RAMOWY PROGRAM KSZTAŁCENIA

(30 godzin)

INSTRUKTORA OCHRONY PRZYRODY PTTK

Program kształcenia	Treść kształcenia	Liczba godzin
I. WIEDZA o OCHRONIE PRZYRODY i KRAJOBRAZU	1. Wiadomości ogólne o ochronie przyrody. Krajoznawstwo a przyrodoznawstwo. Człowiek jako element przyrody-wzajemne oddziaływanie i uwarunkowania. Człowiek zmienia przyrodę. Rys historii ochrony przyrody na świecie i w Polsce. Przyroda a turystyka - oddziaływanie ruchu turystycznego na przyrodę. Inne formy ochrony przyrody.	13 (wykłady)
	2. Podstawy ekologiczne ochrony przyrody. Budowa i funkcjonowanie układów przyrodniczych. Typowe biocenozy lądowe Polski. Środowisko przyrodnicze naturalne i kulturowe.	
	3. Krajobrazy Polski. Krajobrazy nadmorskie-charakterystyka, główne biocenozy, flora, fauna, obszary chronione, ochrona wydmy i wybrzeży. Krajobrazy pojezierzy - charakterystyka, główne biocenozy, flora, fauna, obszary chronione. Krajobrazy nizinne - charakterystyka, główne biocenozy, flora, fauna, obszary chronione. Krajobrazy wyżynne - charakterystyka, główne biocenozy, flora, fauna, obszary chronione. Krajobrazy górskie - charakterystyka, główne biocenozy, flora, fauna, obszary chronione.	

Program kształcenia	Treść kształcenia	Liczba godzin
	<p>4. Ochrona przyrody w Polsce. Konstytucja. Organy administracji państwowej i podstawowe przepisy prawa w zakresie ochrony środowiska. Organy administracji państwowej i podstawowe przepisy prawa w zakresie ochrony przyrody. Organizacje społeczne działające w zakresie ochrony środowiska i przyrody. Straż Ochrony Przyrody - struktura, zakres działania, uprawnienia i obowiązki strażnika. Ochrona przyrody nieożywionej. Ochrona flory. Ochrona gatunkowa roślin. Ochrona fauny. Ochrona gatunkowa zwierząt. Ochrona zwierzyny łownej. Ochrona ryb i raków. Ochrona przeciwpożarowa lasów. Parki narodowe. Rezerваты przyrody. Parki krajobrazowe. Obszary chronione krajobrazu. Turystyka na obszarach chronionych.</p>	10 (wykłady)

II. WIEDZA o PTTK	<p>5. PTTK a ochrona przyrody. Ochrona turystycznych zasobów i walorów przyrody w Polsce. Komisja Ochrony Przyrody - tradycje, zakres działania, program. Kadra programowa PTTK: instruktor ochrony przyrody, strażnik ochrony przyrody, opiekun przyrody. Uchwała ZG PTTK nr 71/XIII/95 z 04.03.95 r.- program „Turystyka a środowisko przyrodnicze” Inicjatywy PTTK w zakresie ochrony przyrody. Turystyka przyrodnicza - „Turysta-Przyrodnik PTTK” Ograniczenia konieczne do wprowadzenia w ruch turystycznym ze względu na dobro przyrody. Zadania dla turystów PTTK i kadry programowej.</p>	7 (wykłady)
-------------------	--	----------------

KOLEŻANKI I KOLEDZY !

PRZYPOMINAMY, ŻE
 ZA KARTĘ RABATOWĄ ORAZ INFORMATOR
 NIE POBIERA SIĘ DODATKOWYCH OPŁAT -
 SĄ BEZPŁATNE DLA WSZYSTKICH,
 KTÓRZY OPŁACILI SKŁADKI

Clean up the world

W bieżącym roku już po raz trzeci Polska będzie brała udział w ogólnoświatowej akcji "Clean up the world" (13-15 wrzesień 1996 rok).

**Akcja "Sprzątanie Świata - Polska" jest dobrowolna,
przez nikogo nie narzucona, apolityczna
i ponadświatopoglądowa.**

„SPRZĄTANIE ŚWIATA - POLSKA” (13 - 15 września 1996 r.)

Gorąco polecamy naszym kołom, klubom i oddziałom aktywny udział w tegorocznej Akcji „Sprzątanie Świata - Polska”. Szczególnie apelujemy do Szkolnych Kół Krajoznawczo Turystycznych PTTK. Bądźcie na terenie szkoły i najbliższego otoczenia inicjatorami, a jeśli czujecie się na siłach, koordynatorami tego szlachetnego i pożytecznego przedsięwzięcia. Skontaktujcie się z działającymi na Waszym terenie przedstawicielami ogólnopolskiego koordynatora akcji - Fundacji „Nasza Ziemia”. O efektach swego działania poinformujcie Komisję Ochrony Przyrody ZG PTTK. Przykłady najciekawszych działań postaramy się opublikować w kolejnych numerach *INFORMACJI*. Możecie również nadsyłać meldunki bezpośrednio na adres:

**Fundacja „NASZA ZIEMIA”
ul. Paryska 37 m. 8
03-945 Warszawa
oraz**

00-956 Warszawa 10, skrytka pocztowa nr 5.

Życzymy powodzenia w organizowaniu kampanii!

KALENDARIUM IMPREZ EKOLOGICZNYCH - 1997

Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa wydaje co roku „Kalendarz Imprez Ekologicznych” w którym PTTK jako organizator określonych przedsięwzięć występował bardzo rzadko.

Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK apeluje o zgłaszanie planowanych na przyszły rok imprez o charakterze ekologicznym. Nie trzeba chyba przekonywać o korzyściach płynących z ich propagowania w tym wielonakładowym informatorze dostępnym w całym kraju. Fakt umieszczenia imprezy w *Kalendarzu* przyczyni się do jej popularyzacji i pomoc może w poszukiwaniu sponsorów dla określonych, ciekawych przedsięwzięć ekologicznych. Załączamy wzór zgłoszenia, które po wypełnieniu prosimy nadesłać w terminie do 15 października br. adres :

Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK

00-075 Warszawa, ul. Senatorska 11

lub faxem na nr (0-22) 26-20-50

Zgłoszenia, które napłyną po tym terminie nie zostaną ujęte w zestawieniu przekazanym przez Komisję Ochrony Przyrody ZG PTTK do Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

Formularz zgłoszenia do "KALENDARIUM IMPREZ EKOLOGICZNYCH - 1997 r."

Rodzaj imprezy (odpowiednie podkreślić): konferencja, symposium, seminarium, szkolenie, warsztaty, kurs, wykład, konkurs, olimpiada, targi, kiermasz, inne

Nazwa imprezy

Organizator (pełna nazwa, adres)

Współorganizatorzy (pełna nazwa, adres)

Termin (miesiąc, dzień; zaznaczyć, jeśli impreza jest cykliczna lub całoroczna)

Miejsce imprezy (miejsceowość, województwo)

Imprezy towarzyszące

Dodatkowe informacje

(zaznaczyć, czy impreza jest ogólnodostępna, czy tylko dla określonych uczestników)

Komisja Ochrony Przyrody Zarządu Głównego PTTK

INFORMUJE, PRZYPOMINA, POLECA

Można już zamawiać emblematy (znaczkę) wielostopniowej odznaki „Turysta- Przyrodnik” oraz „Instruktor Ochrony Przyrody PTTK”. W obydwu przypadkach wykonane już są matryce i może zostać uruchomiona produkcja pod warunkiem napłynięcia zamówień z oddziałów. Od wielkości tych zamówień zależeć będzie cena jednostkowa, którą wstępnie oszacowano na: 3,00 zł („Turysta-Przyrodnik”) i około 5,00 zł (Instruktor Ochrony Przyrody)

Prosimy o możliwie szybkie składanie zamówień pod adresem:

Oddział PTTK „MAZOWSZE”

ul. Litewska 11/13

00-589 Warszawa

tel/fax (0-22) 629-39-47

Zamówienia będą realizowane sukcesywnie, w miarę ich napływu. Odznaki są zaprojektowane w ciekawej kolorystyce i stanowią atrakcyjny element dokumentujący wypełnienie regulaminowych wymogów. Szczególne znaczenie ma to w przypadku odznaki „Turysta - Przyrodnik” stanowiącej ofertę programową kierowaną w przeważającej mierze do młodzieży szkolnej

Liczymy w tej sprawie na aktywność ze strony wszystkich zarządów oddziałów, komisji ochrony przyrody oraz opiekunów SKKT-PTTK.

„EKO MEDIA FORUM” - WARSZAWA 1996

W dniach 27-29 czerwca br. w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie odbyło się I Międzynarodowe Forum Edukacji Ekologicznej pod nazwą EKO MEDIA FORUM. Imprezie patronowały : Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W czasie Forum ponad 100 wystawców (firm, organizacji, stowarzyszeń, wydawnictw i gmin) z całej Polski prezentowało swój dorobek służący ochronie środowiska naturalnego oraz kształtowaniu szeroko pojętej świadomości ekologicznej. Swoje stoiska mieli również wystawcy ze Szwecji, Wielkiej Brytanii i Niemiec.

Z inspiracji Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK i przy wydatnej pomocy jej członków oraz dzięki zaangażowaniu się w sprawę Oddziału Akademickiego PTTK w Krakowie, byliśmy uczestnikami tej imprezy. W specjalnie urządzonym stoisku zaprezentowaliśmy wydawnictwa i opracowania OA PTTK

z Krakowa, Wydawnictwa „KRAJ” oraz materiały dostarczone przez członków KOP PTTK jak np. kol. Andrzeja Machcińskiego pt. *„Program popularyzacji wiedzy o przyrodzie ze szczególnym uwzględnieniem parków krajobrazowych województwa poznańskiego”*, przesłane nam przez kol. Zygmunta Cebulę ciekawe materiały - scenariusze części artystycznej seminarium, które odbyło się w Głogowie Małopolskim z okazji Światowego Dnia Ochrony Przyrody, a którego współorganizatorem była Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK i Oddział PTTK w Rzeszowie oraz opracowanie kol. Edwarda Czajki pt. *„Formy ochrony środowiska przyrodniczego woj. tarnobrzeskiego”*

Nasze stoisko ozdobione było pracami plastycznymi wykonanymi przez uczennice i uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 w Gostyninie. Szczególne zainteresowanie wzbudziły prace : Magdy Kulas - *„Brudne miasto”*, Dominiki Karolskiej - *„Masakra wielorybów”*, Patrycji Gołębiowskiej - *„Drzewa umierają”* oraz Tomasza Domagalskiego - *„Aby dziecko mogło żyć potrzebna jest przyroda”*. Prace zostały wybrane i na czas dotarły do Warszawy dzięki kol. Danucie Żarkowskiej .

Przewodnicząca KOP ZG PTTK kol. Alicja Gotowt-Jeziorska oraz obecni w czasie Forum członkowie Komisji, koleżanki i koledzy: Jadwiga Kuśmierk, Danuta Żarkowska, Bolesław Małecki i Andrzej Machciński udzielali odpowiedzi na pytania odwiedzających stoisko PTTK oraz uczestniczyli w seminariach, które towarzyszyły imprezie. Stałe dyżury w naszym stoisku pełnili kol.kol. Teresa Bogusławska i Krzysztof Kulesza z Oddziału Akademickiego PTTK w Krakowie.

Zgodnie z sugestiami uczestników, termin przyszłorocznego Forum zostanie zmieniony na pierwszy tydzień października 1997 r. O przygotowaniach i planowanym, mamy nadzieję szerszym udziale, w II Międzynarodowym Forum Edukacji Ekologicznej, będziemy informować na bieżąco. Liczymy w przyszłym roku na udział naszych oddziałów, które mogą doskonale wykorzystać Forum do reklamy i promocji swojej działalności.

PRZED JUBILEUSZEM 90-lecia PTK ZAPOZNAJEMY SIĘ Z OCENĄ TOWARZYSTWA DOKONANĄ PRZEZ AL-JANOWSKIEGO Z OKAZJI

JEGO 20-lecia

ROK XI

WARSZAWA, 5 GRUDNIA 1926

№ 25—24

ZIEMIA

DWUTYGODNIK KRAJOZNAWCZY ILLUSTROWANY
ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO

ZESZYT JUBILEUSZOWY Z OKAZJI 20-LECIA DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO.

ALEKSANDER JANOWSKI

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI.

Już od ćwierć wieku rosyjski kolos na glinianych nogach zaczął się zarysowywać, a obręcz uciśnionych „okrain imperjum” od morza Białego po granice Afganistanu i fale Pacyfiku coraz energiczniej dopominają się za część o prawa obywatelskie.

Październikowy akt konstytucyjny dawał jakąś zamiastkę istotnej wolności, a pod jego

Wielka myśl wielkiego męża stanu istotnie się zrealizowała, a konsekwentnym jej wynikiem były „reformy” Lenina i Trockiego.

W owoch to latach 1905 — 1908, latach zielonych nadziei, zaczęto krzątać się koło ujęcia prawnego ruchu krajoznawczego.

Już od paru lat przedtem ruch ten się przejawiał w organizowaniu wycieczek z młodzieżą, wydaniem „Wycieczek po kraju”, a nożem Żeromskiego „Na pokładzie”, opisująca wycieczki dzieci szwajcarskich po miejscach pamiątkowych, które były niejako „westchnieniami ludzkości”, żywo przemówiła do społeczeństwa.

Jednocześnie grono młodych przyrodników, zgrupowanych w Sekcji Przyrodniczej Towarzystwa Ogródniczego, żywo odczuwało potrzebę prac badawczych na terenie kraju i oba te dążenia skombinowane razem, stały się zaczątkiem Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Zatwierdzona w 1906 roku ustawa dała szerokie ramy do nowej i pociągającej pracy. Oglądając się wstecz na działalność Towarzystwa w ciągu dwóch dziesięcioleci, zauważać można pewne napięcia i odprężenia w intensywności tej pracy.

Pierwsze 7 lat (1907—1913) to owe siedem lat urodzajnych, siedem kłosałów pełnych: Towarzystwo zakłada 30 oddziałów w Królestwie, otwiera 15 muzeów prowincjonalnych a sam tylko rok 1913 gromadzi 5722 członków, 10822 słuchaczy na odczytach, a 5261 uczestników wycieczek.

Wybuch wojny załamuje odrazu tę pomyśl-

ność działalności: ludzie się rozproszyli, muzea rozgrabiono, „wybito szyby szaf muzealnych, a okazy poszarpano”, jak się żali kustoszka jednego z muzeów.

Depresja nie trwała długo: już na wiosnę 1915 r. Towarzystwo organizuje ową świetną Komisję Oświaty Pozaszkolnej, której trzyletnia działalność była błogosławieństwem dla dziatwy i młodzieży Stolicy.

W 1916 roku Towarzystwo obchodzi 10-o a w 1921 — 15-lecie swej działalności, która po wielkiej i bolszewickiej wojnie rozpoczyna swój nowy rozkwit.

Zjednoczenie Ziemi Polskich otwiera nowe tereny pracy: powstają oddziały w Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Wilnie, Toruniu, Bydgoszczy, Grudziądzu, Nowogrodzku, Starogardzie, Pucku, Tucholi, Kartuzach... Ruchem krajoznawczym żywo zaczyna interesować się ludność Pomorza, dużo mniej Małopolska, którą głównie interesuje ruch czysto turystyczny.

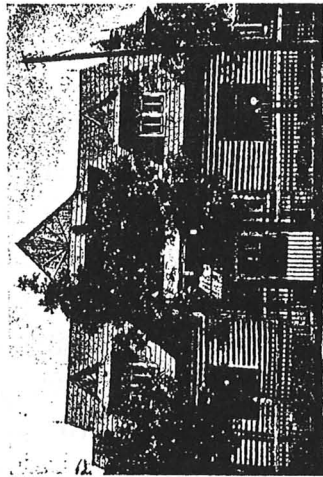
Dotyczasowe znaczenie Warszawy, jako Centralnego Zarządu całego Towarzystwa zostaje zmienione: tworzy się oddział Warszawski, równy wszystkim innym oddziałom, natomiast na czele Towarzystwa staje Rada Główna, złożona z Delegatów oddziałów, a obiera na Walnym Zjeździe Delegatów.

Dzięki poparciu Departamentu Nauki Ministerstwa W. R. i O. P. można było wznowić „Ziemię”. W Krakowie powstaje jedynе czasopismo krajoznawcze dla młodzieży „Orli Lot”.

Natomiast przekazany przez nas Warszawskiemu Towarzystwu Naukowemu „Pamiętnik Fizjograficzny”, to wielkiej wartości wydawnictwo naukowe, zamiera i przestaje wychodzić.

Ostatnie lata to lata nabytków teoryjnych i organizacji gospód wycieczkowych: Rada Główna nabyła parcelę z domem w Zakopanem a dzięką energicznemu zajęciu się tą ideą s. p. Ksaweremu Prausa, stworzyła tak niezbędną tam gospodę wycieczkową.

Magistraty Sandomierza, Pucka i Włocławka przekazały Towarzystwu place pod budowę własnych gmachów. Sandomierz wzniósł piękny dom, gdzie mieści się Muzeum Ziemi San-

Ry. 25. 239. DOM WYCIECZKOWY P. T. K. W ZAKOPANEM.

domierskiej, w Pucku wznięciem dommu wycieczkowego zajęł się Oddział Poznański, a we Włocławku już opracował plany Muzeum Kujawskiego sekretarz Oddziału Kujawskiego inż. Narębski.

Powstało też w Nowogrodzie nad Narwią doskonałe Muzeum Kurpiowskie, wzniezione na terenie ofiarowanym przez p. Zofię Chętnikową, która jest dzielną współpracowniczką swego męża w gromadzeniu i systematyzowaniu zbiorów z tak bardzo ciekawego obszaru puszczy kurpiowskiej.

Staraniem p. Kazimierza Kulwiecia zyskało Towarzystwo w długoletnią dzierżawę tereny nad Świtezia i Wigrami pod budowę schronisk wycieczkowych nad tonią tych pięknych jezior.

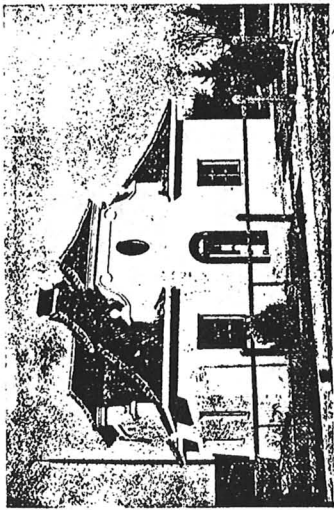
Jak wiele gałęzi naszego życia gospodarczego i społecznego nie dosięgło jeszcze poziomu przedwojennego, tak też i praca krajoznawcza nie dosięga jeszcze do intensywności z roku 1913, ale działalność nie zamarta, przeobraża się z biegiem czasu, ulega pozytywnej ewolucji, mnoży swe wydatnictwa, wzbogaca muzea, tworzy schroniska, wycieczkami obejmuje coraz szersze obszary, spotykając wszędzie szczerze poparcie zarówno Władz Rządowych, jako też i Samorządowych i współpracując z Instytutami Społecznymi, a budzi też ruch krajoznawczy wśród młodzieży.

W ciągu swej dwudziestoletniej pracy zgromadziło Towarzystwo na 1902 odczytanych tłumy słuchaczy, na 2320 wycieczkach dzieła tysięcy uczestników, muzea nasze zwiedziło tysięcy osób a wydawnictw, kursów, wykładów, oprowadzań i t. p. niepodobna nawet obliczyć.

Rada Główna zbiera się co miesiąc, a jej agendy: Ziemia, Biblioteka, Przerzeczarnia i Zbiory Fotograficzne rozwijają się stale i przynoszą coraz większą korzyść ogółowi.

Oddziały Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego można podzielić na takie, których wcale nie ma, to znaczy, że figurują na listach, lecz nie robią i takie, które przejawiają pracę.

Kilka oddziałów przedwojennych zawiesiło

DOM KRAJOZNAWCZY W SANDOMIERZU.

całkowicie swe czynności, a inne dopiero powstały.

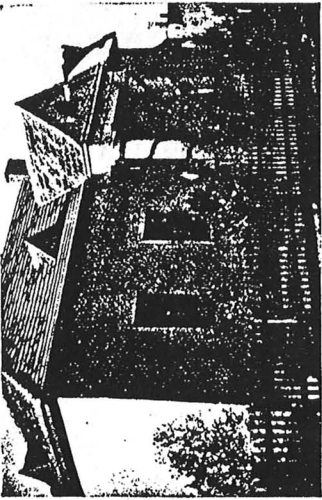
Oddziały, powstające w województwach wschodnich nie przejawiają zbyt energicznej akcji zapewne z powodu przeciążenia działalności społecznych nawet pracy nad dzwiganie budowy państwowego w kresach.

Rada Główna Towarzystwa, w skład której wchodzi wybrani przez Walny Zjazd delegaci oddziałów prowincjonalnych, nie może zebrać należnych materiałów do oceny pracy krajoznawczej na prowincji, bowiem zarządy oddziałów różnie na wezwania Rady reagują: jedne narzekają, że Rada nie interesuje się nimi, nie nadsyła wskazówek, nie utrzymuje kontaktu z prowincją, a inne obrażają się o zażycie i okólniki Rady, nazywając ją biurokracją, która grozi zabiciem pracy.

To też sprawozdanie z działalności oddziałów przedstawia pewne luki.

Białystok — po założeniu w 1922 r. „oddział rozwijał się bardzo szybko i... działalność również szybko zamarała”. Przyczynił się do tego wyjazd kilku krajoznawców. W 1926 r. wznowiono działalność, kierując ruch wycieczkowy do fabryk białostockich, oraz do Grodnowa i Białowieży. „Oddział rozwija się obecnie wolniej, aniżeli w 1922, jest jednak nadzieja, że ten wzrost powolny będzie za to stałym”. Przewodniczącym oddziału jest p. K. Kosiński, sekretarzem p. Br. Karwat.

Brześć n/B. Czł. 102. Oddz. założony w r. 1924. Wydawano czasopismo krajoznawcze „Kresy ilustrowane”, przygotowane do druku „Rocznik krajoznawczy”. Specjalną

DOM WYCIECZKOWY P. T. K. W PUCKU.

uwagę zwrócono na zbiory fotograficzne z województwa. Zbiory te otrzymały nagrody na wystawach w Poznaniu i Brześciu. 6 odczytów zgromadziło 1200 osób, a w 11 wycieczkach wzięło udział 458 uczestników. Prezesem jest inż. F. Księżopolski, sekretarzem inż. P. Soroko.

Bydgoszcz. Czł. 136. Oddział założony w 1920 r. Oddział przyczynił się do założenia Muzeum Miejskiego, któremu ofiarował swe zbiory przyrodnicze, oraz do organizacji Uniwersytetu Powzechnego. Żywą pracę wśród młodzieży rozwijał Oddział, zakładając Koła gimnazjalne i seminarijne. Odczytów zorganizowano 79, wycieczek 70. Prezesem jest p. Rektor Konrad Fiedler, sekretarzem p. Kazimierz Sommer.

Choceń. Czł. 37. Oddział powstał w r. 1921. Zaznacza się „brak zainteresowania wśród elementu robotniczego i włościan”. Pogadanki nie cieszyły się frekwencją. Wycieczek urządzono 7. Poparto materialnie bezrobotnych. Przewodniczącym bibliotekę. Prezes W. Popławski.

Gruziądź. Organizowano: odczyty dla wojaka w obozie w Grupie, schronisko wycieczkowe, bibliotekę krajoznawczą. Oddział żywy brał udział w pracy nad wystawą pomorską w Gruziądzu. Gromadzono zbiory fotograficzne i muzealne. Opracowano świetną mapę okolicy, wydano przewodnik po Gruziądzu, serię pocztówek. Wykładów urządzono 88, wycieczek 51. Działalność oddziału wywarła wpływ na miasta Pomorza, jak Starogard, Tuchole, Kartuzy, gdzie zaczęto organizować oddziały. Wycieczki prowadzone są bardzo pla-

nowo. Prezesem jest ks. Łęga, sekretarzem p. T. Kiewlicz.

Kalisz. Czł. 130. Zastężony oddział, rozbity przez wojnę, wznowił swą działalność na początku 1926 r. Praca idzie w kontakcie ze stowarzyszeniami nauczycielskimi i P. M. Szk. Rozwijają szczególną opieką nad Muzeum Ziemi Kaliskiej, oraz nad zabytkami historycznymi okolicy. Gromadzą się materiały do albumu Kalisza. Prezesem jest p. St. Bzowski, sekretarzem p. T. Botner.

Kraków. Czł. 76. Oddział powstał w roku 1919. Żywa działalność wśród młodzieży, której koła grupują ponad 500 osób. Dla tej młodzieży Oddział wydaje specjalne czasopismo „Orli Lot”, doskonale redagowane. Z inicjatywy oddziału Rada Główna zajęła się organizacją schroniska w Zakopanem, a oddział otworzył schroniska w Krakowie i Ojcowie. Organizowano dużo wycieczek geograficznych pod świetnym przewodnictwem prof. Ludomira Sawickiego. Około 6000 noclegów dla przybywających wycieczek zarządzono. W sezonach 1920 — 21 najwybitniejsi uczeni krakowskiej gloszali w oddziale wykłady. Urządzano kursy dla przewodników po Krakowie, oraz dla amatorów fotografii. Wydano „Przewodnik po Katedrze Krakowskiej”, „Kopiec Kościuski”, oraz dwie tablice z portretami wybitnych Polaków. Poważnym zamierzeniem oddziału jest zaczątek Muzeum Krajoznawczego. Prezesem jest prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Ludomir Sawicki, sekretarką p. J. Taborska.

Kutno. Czł. 51. Po przerwie wojennej wznowiono pracę w 1924 r. Gromadzi się materiały do monografii pow. kutnowskiego. Odczytów było 15. Oddział posiada aparat fotograficzny 13 X 18 i kolekcjonuje fotografie. Poprzednio zgromadzone zbiory i bibliotekę podcaza wojny rozgrabiono. Prezesem jest pan R. Pałasiński, sekretarzem p. M. Burka.

Kielce. Oddział należy do pracujących energicznie. Stworzył cenne Muzeum Ziemi Kieleckiej i żywo zajmuje się sprawami „puszczy jodłowej”, gdzie wyznaczono ścieżki przez Łysogóry, zbierano składki na odbudowę ko-

ścioła świętokrzyskiego, utworzono schroniska. Oddział prowadził prace oświatowe wśród rolników. Zamierza opracować monografię fabryk w Biłogonie. Prezesem jest p. E. Pa-dechowicz, sekretarką p. M. Hubicka.

Lwów. Oddział nosi się z zamiarem opracowania monografii lwowskiego Podola. Prezesem jest prof. Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie Dr. Zierhofer.

Lublin. Oddział, istniejący słabutko od 1908 r., jest pełen różowych nadziei, że „współudział w pracy młodych i pełnych zapału ludzi wnieśli świeżą energię”. Lublin, jedno z największych miast kraju, nie potrafił rozbudzić zainteresowania do pracy krajoznawczej, prezesem jest p. Stefan Uziembło.

Lomża — działalność wznowia.

Lowicz. Oddział istniał od 1909 roku z przerwami. Przed wojną stworzył cenne muzeum etnograficzne, które padło ofiarą wojny. „Zakwaterowane w lokalu oddziały rozbiły się szafy, niszczyły i rozgrabiały ekspozycję”. A jednak to muzeum było łącznikiem z ludem księżęcym, który tu po nabożeństwach świątecznych zgromadzała p. Chmielińska, mająca pełne zaufanie Księżaków. Obecnie oddział wznowił działalność dzięki inicjatywie p. starosty Podwińskiego. Prezesem jest p. Blum-Kwiatkowski, sekretarką p. W. Łęgowska.

Łęczyca. Czł. 28. Oddział nowy z 1924 r. otworzył czytelnictwo, wydał serię widoków Łęczytów, 3 wycieczki. Prezesem jest p. Obrębski, sekretarzem p. Zwalinski.

Łódź. Czł. 485, po Warszawie najliczniejszy oddział. Stworzył przy swej Sekcji Przyrodniczej wartościowe Muzeum Przyrodnicze. Dawniejsze swe zbiory przekazał do Muzeum Miejskiego. Od roku założenia (1909) oddział urządził 217 wycieczek i 142 odczyty; posiada bibliotekę z 600 dzieł, 755 prezencyj. W 1912 r. sumptem oddziału wydano mapę Pomorza Kaszubskiego. Życie towarzyskie oddziału bardzo rozwinęło. Kola młodzieży są pod opieką Sekcji Przyrodniczej. Prezesem jest mecenas J. Adamowicz, sekretarzem p. Eugeniusz Zejda.

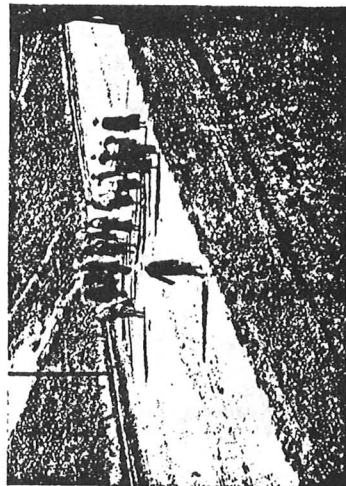
Miechów. Prowadzi muzeum zabytków przedhistorycznych, zgromadzonych przez p. S. J. Czarnowskiego.

Nowogród nad Narwią. Oddział kurpiowski stworzył wartościowe Muzeum Kurpiowskie, przy którym zamierza otworzyć pracownię naukową. Dom muzealny wzniesiono na wysokim wzgórzu nad Narwią, gdzie pobudowano kapliczkę i altanę, oraz zasadzono paręset drzew i krzewów. Stworzenie muzeum, zgromadzenie cennych okazów, wzniesienie budynków wszystko to jest zasługą prezesa oddziału p. Chętnika i jego żony p. Zofii Chętnikowej, ale inteligencja miejscowa nie docenia wysiłków, wprawdzie nauczycielstwo, jak p. kierownik Chrudziński i p. Sabina Mioduszevska nauczycielka czynnie pracują w oddziale, ale naogół sfery nauczycielskie słabo się interesują ideą krajoznawczą.

Nowogródek. Nowy oddział ma się zająć budową schroniska nad Świtzią.

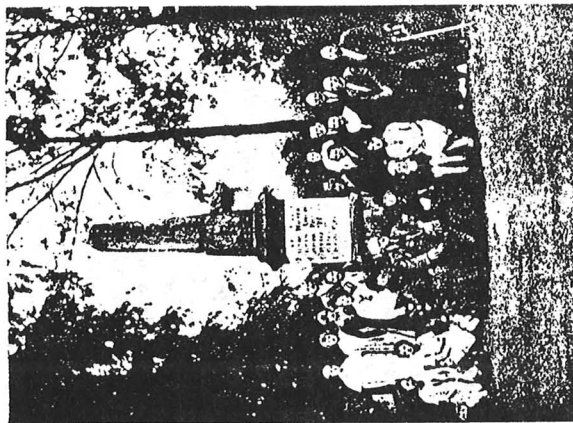
Ostrowiec. Czł. 70. Oddział wznowił swą przedwojenną działalność i rozpoczęł gromadzić zbiory muzealne, gdzie niektóre działki znaczną już posiadają wartość. Odkryte na Krzemionkach przedhistoryczne kopalnie krzemienia oddział otoczył opieką i stworzył tam rezerwat archeologiczny. Przy seminarjum zawiązano Kolo Młodzieży, a za pilną sprawę uważa oddział troskę o schronisko wycieczkowe. Prezesem jest p. St. Makarewicz, sekretarzem p. inż. Radwan.

Olkusz świetnie prowadzony niegdyś przez ś.p. inż. Antoniego Minkiewicza obecnie wzno-

Ryc. 212.

WYCIECZKA W MARSZU.

Ryc. 213. WYCIECZKA ODDZ. TORUŃSKIEGO W KRUSZYCY.

wił swą działalność. Jako punkt wycieczkowy do Ojcowa, Pieskowej Skały, pustyni Błędnoskiej, Olkusz ważne stanowi oparcie. Obecnie zabiega Zarząd o utworzenie muzeum, otwarcie schroniska w Pieskowej Skałe, w czym liczy na pomoc materialną Województwa, Sejmiku i Magistratu.

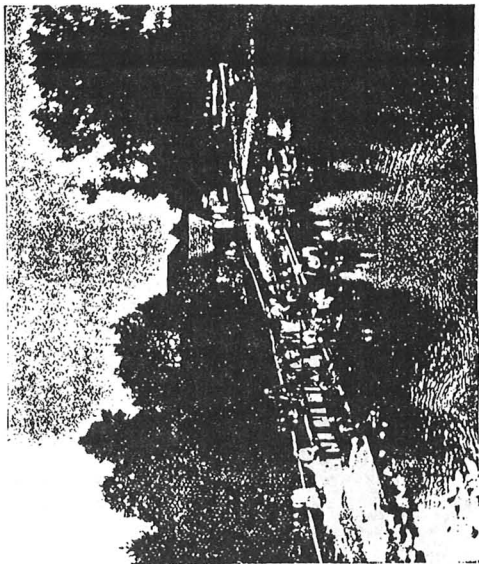
Puck — działalność zawieszona. Schronisko wycieczkowe w Pucku stworzył i prowadzi Oddział Poznański. Plac pod schronisko ofiarował Magistrat miasta Pucka.

Pińsk nowy Oddział. Two-ry muzeum, wydał przewodnik po Pińsku, gromadzi cenne materiały archiwalne.

Piotrków Trybunalski. Czł. 276. Oddział rozwija działalność muzealną i wydawniczą. Na pomieszczenie Muzeum Ziemi Piotrkowskiej otrzymał oddział b. zametek królewski, który kosztownie odnowiono. Z wydawnictw opracował zaskarżony Prezes Oddziału

p. M. R. Witanowski szerzeg broszur o Piotrkowie, Sulejowie i okolicy. Prowadzono prace wśród młodzieży nietylko gimnazjalnej, lecz także rzemieślniczej. Roztoczono opiekę nad zabytkami sztuki i pamiątkami historycznymi w Milejowie, Ruścu, Witowie, Sulejowie, gdzie pomagano do odbudowy lub naprawy cennych gmachów i pomników. Oddział bierze czynny udział w pracach miejskich i komisjach, gdzie potrzeba fachowego orzeczenia historycznego. Sekretarką jest p. H. Jaroszewska.

Poznań. Czł. 99. Oddział przekształcił się z Poznańskiego Towarzystwa Krajoznawczego, które od 1913 r. pracowało. Pierwszą troską oddziału było stworzenie schroniska dla licznie przybywających do Poznania wycieczek. Chronisko takie urządzono doskonale w gmachu miejskim, skąd jednak Magistrat miasta polecił się po paru latach usunąć. Oddział Poznański zajął się też założeniem schroniska w Pucku, gdzie otrzymano od Magistratu miasta plac. Staraniem oddziału wzniesiono budynki i oddano do użytku publicznego. Ruch wycieczkowy energicznie i sprawnie prowadzili pp. Dyrektor Smoluchowski i prof. Kilariski, a naukowymi pracami kierował profesor Uniwersytetu Poznańskiego Dr. Stanisław Pawłowski. Utworzono przy oddziale Kolo Akademickie Krajoznawcze „atoli bez widocznych dodatkich wyników działalności tego Kola”. Członkowie

Ryc. 211.

WYCIECZKA ODDZ. KIELECKIEGO POD DALESZYCAMI.

oddziału wygłaszali odczyty nie tylko w Poznaniu, lecz i w miastach prowincjonalnych, a wycieczki prowadzono i zagranicę, jak np. do Włoch. Oddział urządził też kurs dla przewodników po Poznaniu. Specjalna biblioteka z książek i map stanowi materiał pomocniczy do prac. Prezesem jest p. prof. Kilariski, sekretarzem p. Gardulski.

Radom otworzył muzeum.

Suwalki mają wznowić działalność przerwana przed wojną. Realnym celem prac oddziału byłoby stworzenie schroniska nad Wigrami, na gruncie już przynajmniej Towarzystwu jako wieletoletnia dzierżawa.

Siedlce noszą się z myślą by wskrzesić przedwojenny oddział.

Sandomierz. Czł. 127. Wzniesiono dom własny na placu podarowanym przez Miasto. Pomieszczone tam cenne zbiory muzealne, urządzono pracownię i schronisko wycieczkowe. Wydano kilka wartościowych rozpraw, jako Bibliotekę Ziemi Sandomierskiej, wmurowano w muru dawnego kolegium jezuickiego tablicę pamiątkową ku czci Rzączyńskiego. Prezesem jest X. Kanonik Wyrzykowski, sekretarzem p. J. Pietraszewski.

Starogard, nowy oddział. Czł. 27. Zamierza się opracować monografię Starogardu i roztoczyć opiekę nad pamiątkami przeszłości i zabytkami sztuki. Ruch odczytowy rozpoczęto, a wycieczkowy dopiero rozwinięto się z wiosną. Prezesem jest p. mecenas Jacobson, sekretarzem p. Augustyniak.

Tuchola nowy Oddział. Czł. 80. Postanowiono opracować przewodnik po Tucholi i okolicach, utworzyć biuro informacyjne dla letników, schronisko dla wycieczek. Utworzono przy seminarium Koło Młodzieży „Cis”. Koło to dzielne odbyło wycieczki po najpiękniejszych miejscach Pomorza pod kierunkiem Prezesa oddziału p. prof. Zielińskiego, sekretarzem jest p. Grzemia.

Toruń. Jako punkt wyjścia dla wycieczek, wyruszających na Pomorze, oraz dla własnego bogactwa zabytkowego, Toruń żywo interesuje się i popiera ruch wycieczkowy, zwłaszcza w stosunku do wycieczek przybywających. Oddział 1400 osobom ułatwił zwiedzanie miasta. Zorganizował wycieczki po mieście i w o-

końce dla 388 osób i 37 grup. Na odczytach 1300 słuchaczy zgromadzono. Księgozbiór oddziału liczy 130 dzieł, a pewne okazy archeologiczne zostały zebrane przez członków oddziału. Zarząd oddziału zajął się gromadzeniem materiałów do specjalnego toruńskiego numeru „Ziemi”, który wyszedł w lutym 1923 roku. Obecnie zamierzone jest wydanie serii pocztówek z widokami okolic Torunia. Umiejawnie też prowadzono propagandę krajową w prasie pomorskiej, poznańskiej i gdańskiej. Prezesem jest p. Marian Sydow, sekretarką p. Wanda Wałdowska.

Wilno. Czł. 57. Oddział utworzył doskonałą gospodę, wydał bardzo ładny przewodnik po Wilnie i serię pięknych pocztówek, posiada bogatą przeszczepnię. Obecnie rozpoczął gromadzić materiał do monografii Ziemi Wileńskiej. Oddział Wileński jest odbiorcą największej ilości egzemplarzy „Ziemi”, prenumeruje jej bowiem 90 egzemplarzy. Prezesem jest Profesor Uniwersytetu Stefana Batorego p. Kazimierz Sławinski, sekretarką p. Zofia Kiewliczowa.

Włocławek. Czł. 178. Zgromadzono cenne muzeum i bibliotekę. Zorganizowano Koło młodzieży. Ruch wycieczkowy polega na urządzaniu i przyjmowaniu wycieczek, wśród których była jedna, złożona ze słuchaczy architektury Politechniki Lwowskiej. Rozwinięto też życie towarzyskie, a Zarząd oddziału żywy wziął udział w sprawie wzniesienia pomników pułkownika Becchi i obrony Włocławka. Odczyty przede wszystkim wygłaszali miejscowi prelegenci, udając się też do okolicznych miast, a z dalszych do Bydgoszy.

Obecnie największą troską oddziału jest sprawa wzniesienia gmachu na pomieszczenie muzeum, biblioteki, pracowni, gospody i sali wykładowej. Rada Miejska darowała na ten cel plac, a plany opracował sekretarz oddziału p. inż. S. Narębski. Prezesem oddziału jest p. Fr. Zieliński.

Warszawa. Czł. 2016. Z wieku i z urzędu główny, czolowy i najczynniejszy oddział, który tak żywo spojony jest z Radą Główną, że ta jemu powierzyła do wykonywania cały szereg prac. W dziale odczytów zgrupowano 4200 osób na 22 odczytach, a w 45 wycieczkach

wzięto udział 885 osób. Wycieczkami swemi oddział przekroczył kordony graniczne, urządził bowiem parę wycieczek do Pragi, Konstancji i Szwajcarii.

Komisja zbiorów fotograficznych zakupiła znaczną ilość klisz i odbitek, a cały materiał skatalogowano, uporządkowano, podzieleno według województw i rozpoczęto tworzenie albumów z naszych klisz.

Przeznaczając powiększono o 1020 przeliczki, doprowadzając w ten sposób inwentarz do 20.000 sztuk. Wypożyczeń było 80.365 egzemplarzy.

Koło Fotografów zorganizowało kursy dla 56 słuchaczy-amatorów fotografii, a w celu przygotowania przewodników wycieczkowych, Komisja Wycieczkowa urządziła kurs dla przewodników po kraju.

W gospodzie naszej nocowało 3433 osoby, przeważnie młodzież z seminarjów i szkół powszechnych.

Wysitek wydawniczy szedł w kierunku udoskonalenia „Ziemi”, ale wydano też broszurę francuską o Polsce, oraz parę przewodników.

Z powodu przypadającej setnej rocznicy zgonu Staszica, wydano broszurę p. t. „Staszycy Staszyc”. Rozeszła się ona w 6.000 egz.

Oddział bardzo często powoływany jest do pracy w stosunku do naszych kolonii, lub też przyjmowania cudzoziemców i propagandy. Dostarcza przezroczy zagranicę (przeważnie już tych pożytecznych przezroczy nie ogląda), daje przewodników, a na wystawie w Grenoble cały dział krajowawczy urządził Dyrektor Biura p. Stanisław Lewicki. Prezesem jest pan

Władysław Woyno, sekretarzem p. Lenartowicz. Przy oddziale istnieje Koło Młodzieży, które pracuje samodzielnie, urządzając wykłady (37) i wycieczki (28). Staraniem Koła wyszedł specjalny numer „Orlego Lotu”.

Zakopane, ul. Chałubińskiego, opiekuje się Domem Wycieczkowym imienia ks. Stolarczyka. Prezesem jest p. Dr. Mischke.

Zbików pracuje wśród młodzieży strzeleckiej.

Rozpatrując pracę oddziałów, mimowolnie przychodzi na myśl dużo refleksji. Może jest to żywotnością, że działalność jest wielostronna, ale zaznacza się brak pewnej jednolitej linii poczynania.

Dlaczego jedne oddziały mogą rozbudzić pracę krajowawczą młodzieży, a inne ten dział pracy traktują obojętnie?

Dlaczego oddziały, które przez lat parę prowadziły dzielną pracę, dziś opuściły skrzydła? Dlaczego województwa południowe nie przejawiają zainteresowania ideą krajowawczą, na serdecznym ukochaniu Ziemi Rodzinnej opartą?

Takiej litanii „dlaczego”? mógłby się ciągnąć długi łańcuch, a warto, żeby oddziały uczyniły pewien rachunek sumienia i powziły mocne postanowienie poprawy życia. Teraz, gdy wreszcie wolności słońce, praca spotęgowała wana pulsować z tężyzną i mocą, a tymczasem jesteśmy jako ten, co mówi: „Czoło moje pokryła chmura i oto ręka czyjaś przesłania mi oczy”.

Z tego odrętwienia muszą się krajowawcy nasi otrząsnąć, muszą nieść rotakom radość i wesele, z ukochania tej Ziemi poczęte.

AL. JANOWSKI.

ZATWIERDZENIE NASZEJ USTAWY.

Niemalby kłopot mieli zażyteciele Towarzystwa z przetłumaczeniem jego nazwy na język urzędowy. Długie były narady, zasięgnięto porad, ustalono wreszcie nazwę: „Krajowawcze obywatelstwo”. Złożona do legalizacji ustawy obudziła duże wątpliwości w referentach Komisji Stowarzyszeń i Związków przy Gubernatorze warszawskim.

Niemalby kłopot mieli zażyteciele Towarzystwa z przetłumaczeniem jego nazwy na język urzędowy. Długie były narady, zasięgnięto porad, ustalono wreszcie nazwę: „Krajowawcze obywatelstwo”. Złożona do legalizacji ustawy obudziła duże wątpliwości w referentach Komisji Stowarzyszeń i Związków przy Gubernatorze warszawskim.

— Wasze obywatelstwo... nie może być za-

Zwrócić się do pana Orłowa (był to roszaniec o dużych oczach, długich włosach, jak bizantyjski męczennik i wyznawca), wyznawca ten podjął się misji uzupełnienia statutu

— Pan Orłow.

w godzinach pobiurowych, co kosztowało 10 rubli.

Za drugim widzeniem p. Orłowa powie-
dział, że całą ustawę należy zmienić, gdyż
termin „krajznawcze” w języku rosyjskim
nie może być używany, należy zaś dać to-
warzystwu nazwę „otieczestwowiednia”.

Aby nie opóźniać sprawy, pozostawiłem
ustawę, a szybko przepisałem całość na no-
wo z owym terminem „obszczestwo otiecz-
stwowiednia”.

W parę tygodni potem dostają dwie róż-
ne awizacje, zawiadamiające, że Komisja bę-
dzie rozpatrywała dwie ustawy: jedną „ob-
szczestwa krajznawczego” a drugą „obszcze-
stwa otieczestwowiednia”. Tak ni z tego,
ni z owego stałem się przedstawicielem dwóch
różnych towarzystw.

Wyniknęło to stąd, że p. Orłowa nową
ustawę przyjął, a poprzedniej nie wycofał.

W oznaczonym terminie zjawiam się do
Radziwiłłowskiego pałacu. Wchodzę do wiel-
kiej sali i widzę taki widok: w wejścia siedzą
zwrócone na salę dwie maszynistki i zawzięcie
stukają. Pod oknem stoją przedstawiciele roz-
patrywanych w tym dniu ustaw, był tam Ks.
Chelmiński, Kndca Jeziorański, ze cztery panie
i kilku panów.

A u drzwi w przeciwnym rogu sali stoi

OD REDAKCJI.

Nowe warunki bytu politycznego naszego kraju wymagają rewizji dotychczasowych
kierunków pracy i jej metod w dziedzinie krajoznawstwa. Niewątpliwie zajdzie konieczność
wprowadzenia tu zasadniczych zmian, które jednak muszą być przemyślane i gruntownie opra-
cowane.

Indywidualny Rajd

SZLAKIEM BITWY

WARSZAWSKIEJ 1920r

Stoleczny Oddział Wojskowy PTTK - Regionalna Pracownia Krajoznawcza przy Domu Wojska Polskiego zorganizował (w ubiegłym roku) w 75 rocznicę Bitwy Warszawskiej indywidualny Rajd, którego celem było poznanie przez jego uczestników terenów walk, miejsc pamięci, pamiętek historycznych. W rajdzie w 1995 r. wzięło udział 136 osób. Każdy z uczestników otrzymał pamiętkową odznakę pięknie zaprojektowaną przez kolegę Włodzimierza Majdewicza.

W ramach imprezy towarzyszącej zorganizowano wycieczkę autokarową na trasie Warszawa - Ossów - Wokolin - Radzymin - Warszawa, podczas której wręczono pierwsze odznaki rajdowe. Zakończenie i podsumowanie rajdu odbyło się w lutym br. w Stolecznym Klubie Garnizonowym. Z tej okazji korzystając z nadesłanych przez uczestników rajdu prac przygotowano wystawę okolicznościową. Były również nagrody dla najlepszych. Warto ich wymienić:

I Mirosław Szumski - 4015 punktów rajdowych (potwierdzenia w 3 zeszytach)

II Andrzej Kowalski - 1690 punktów rajdowych (opracowanie tematu)

III Ryszard Witaliski - 1450 punktów rajdowych (dokumentacja fotograficzna)

IV Teresa i Tadeusz Kaluzowie - łącznie 2727 punktów rajdowych (różne materiały).

Sponsorami nagród byli m.in.: Dom Wojska Polskiego, ARTWOJ - Fundacja Kultury w Wojsku, D-ca Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej.

Ponadto na prośbę dyrekcji Szkoły Podstawowej z Żoliborza poprowadziliśmy ww. trasą uczniów klasy VIII w ramach lekcji historii.

W bieżącym roku szereg kolegów wędrujących po terenach, gdzie rozegrała się słynna bitwa zwróciło się z prośbą do naszego Oddziału o przyznanie odznaki. INFORMUJEMY, że zgodnie z Uchwałą Zarządu Stolecznego Oddziału Wojskowego PTTK również w roku bieżącym można zdobywać okolicznościową odznakę „SZLAKIEM BITWY WARSZAWSKIEJ 1920” po spełnieniu następujących warunków:

1. odbycie 2 wycieczek na terenach związanych z wydarzeniami wojny 1920 r. (terenem oddzielnej wycieczki może być teren miast związanych z Bitwą Warszawską np. Warszawa, Płock);

2. zwiędzenie co najmniej 5 miejsc związanych z wydarzeniami Bitwy... (miejscowości, miejsce bitwy, potyczki, cmentarz, pomnik).

Odznakę przyznaje Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK przy Stolecznym Oddziale Wojskowym PTTK w Warszawie Al. Niepodległości 141 p.29 po przedstawieniu udokumentowania odbytych wycieczek (miejsc zwiędzania). Tu też można wykupić odznakę (dla żołnierzy służby zasadniczej i słuchaczy szkół wojskowych - bezpłatnie).

● CZYM ŻYJEMY W TOWARZYSTWIE ●

W ramach szeroko prowadzonej działalności w zakresie kultury, turystyki i krajoznawstwa, wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniom turystów krajowych i zagranicznych, Oddział PTTK Warszawa-Śródmieście otworzył Galerię Sztuki w lokalu przy Rynku Starego Miasta 23. Jej prowadzenie zlecono znanym artystom warszawskim: Bogdanowi Stodulnemu i Krzysztofowi Wojtarowiczowi. Galeria od początku, wg zamysłu jej organizatorów, miała charakter pracowni, jako miejsce, w którym widzowie mogą zetknąć się bezpośrednio z procesem twórczym prowadzących ją artystów.

BOGDAN STODULNY (ur. 1953 r.) absolwent warszawskiej ASP (dyplom w 1979 r.) uprawia oprócz malarstwa niekonwencjonalne sposoby wyrażania swojej twórczości jak „Teatr Malowania”, w którym artysta tworzy swoje prace przy udziale publiczności. Stodulny uprawia różne formy malowania z alegorią do historii i klasyki. Malarz i turysta-podróżnik zwiedził ze swoimi wystawami nie tylko Europę, ale i Australię, Nową Zelandię, Chiny, Kubę, Meksyk, Afrykę Południową, Madagaskar.

KRZYSZTOF WOJTAROWICZ (ur. w 1958 r.), absolwent warszawskiej ASP (dyplom w 1982 r.), uprawia malarstwo od klasycystycznego do abstrakcji, interesując się przede wszystkim aktem i portretem. Z wystawami swoimi zwiedził całą Europę, odnosząc sukcesy we Włoszech (Asyż, Gubbio, Todi) i w Holandii (Amsterdam).

Dwaj artyści – dwie różne osobowości – uzupełniają się znakomicie. Stodulny, ekstrawertyczny, z tłumami ludzkimi budującymi historię świata, i Wojtarowicz, introwertyczny z zamysłonymi aktami kobiet, skontrastowanymi z abstrakcyjną, szorstką fakturą płótna.

GALERIA ATELIER

WARSZAWA, RYNEK STAREGO MIASTA 23

Galeria przez cały okres jej funkcjonowania była i jest nadal szansą dla młodych utalentowanych artystów. Wystawiali tu swoje prace m.in. Iwona Górąj, Michał Mołąg, Dorota Dragom-Bojarska. Miały tu miejsce wystawy, m.in. Jana Rzepy – związanego z ruchem „Solidarności”, oraz rzeźb magicznych, którą otwierał prof. Alesander Bardini.

Od połowy roku 1995, kiedy to Krzysztof Wojtarowicz pozostał na dłużej w Amsterdamie, Galerię prowadzi Bogdan Stodulny. Poza jego pracami autorskimi, swoje prace wystawiali: Dorota Lenic-Lincow, Janusz Mulak (współautor „Teatru Malowania”) oraz Dariusz i Teresa Kowalscy, prezentujący rzeźby.

W marcu br. otwarta została wspólna wystawa twórców Galerii – Bogdana Stodulnego i Krzysztofa Wojtarowicza, prezentująca ich dorobek twórczy z roku 1995. W maju br. otwarto wystawę Doroty Lenic-Lincow i Bogdana Stodulnego, związaną tematycznie z motywami hiszpańskimi.

Turyści, odwiedzający Galerię, mają możliwości nie tylko obejrzenia i zakupu prac wystawianych przez artystów, lecz także zetknięcia się z procesem twórczym. Lokalizacja Galerii przy Rynku Starego Miasta, w lokalu Śródmiejskiego Oddziału PTTK, tworzy niepowtarzalny klimat dla prezentacji sztuki współczesnej i jej dorobku.

Jerzy Kononowicz

SPOTKALI SIĘ PO RAZ DRUGI, PO LATACH - 15 CZERWCA 1996 R. W ZAKŁADZIE ENER- GETYCZNYM W BĘDZINIE

Po raz drugi spotkali się działacze Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Oddziału im. Kantora Mirskiego w Będzinie. Tak jak w ubiegłym roku w spotkaniu uczestniczyli prezesi i działacze kół zakładowych, szkolnych i środowiskowych oraz zaproszeni goście. Byli również działacze poszczególnych komisji turystyki kwalifikowanej oraz komisji problemowych.

Spotkanie zorganizowano w roku Jubileuszu 90-tej rocznicy powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W tym tak ważnym dla Towarzystwa roku obchodzimy również uroczystość 30-lecia powstania Zakładowego Koła PTTK przy Będzińskim Zakładzie Energetycznym, na terenie którego odbyło się właśnie spotkanie.

Obradowano i wymieniano doświadczenia, był również czas na naukę, bowiem spotkanie zaszczylił długoletni członek PTTK prof. dr hab. Antoni Barciak z Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego wygłaszając referat "Księżna i Książęta Górnego

Śląska" przybliżając zebranym publikację, którą można było nabyć.

Na spotkaniu nie zabrakło prezesów i działaczy zaprzyjaźnionych oddziałów Zagłębia i okolic, reprezentujących władze miasta, władze oświatowe.

Wszyscy obecni zwiedzili dzięki kolegom i koleżankom z Koła PTTK Zakład Energetyczny.

Analizowano pracę powołanego Zespołu koordynującego działalność turystyczno-krajoznawczą Oddziałów Zagłębia powołanego 17 stycznia br. na Zamku w Będzinie. Podkreślono dobre wyniki w kształceniu kadry przewodnickiej, doksztalceniu kadry społecznej, komisji statutowo-programowych. Wiele mówiono o akcji "Przewodnik czeka", imprezach dla dzieci i młodzieży, a szczególnie o zorganizowanym Złazie Przedszkolaków. akcji "Zima 1996", przygotowanej akcji "Lato 1996" dla dzieci pozostających w mieście.

Wiele uwagi poświęcono szkoleniu nauczycieli w różnych dyscyplinach turystyki kwalifikowanej. Z dużą uwagą odnoszono się do mającego odbyć się w przyszłym roku OGÓLNOPOLSKIEGO TURNIEJU TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY. Stwierdzono, iż propozycja prezentowania

młodych twórców ludowych oraz poznanych już talentów literackich i muzycznych naszego terenu jest słuszna i bardzo dobrze odbierana przez mieszkańców miasta i regionu.

Postanowiono, że od września br. na Zamku w Będzinie będą organizowane stałe imprezy wspólnego śpiewania zwane "muzykowaniem" przy okazji spotkań kadry turystycznej. Spotkanie trwało do godzin popołudniowych w dobrej koleżeńskej atmosferze, przy kawie, herbacie i słodyczkach oglądano kroniki, albumy odbytych imprez, kolekcje plaketek, proporczyków i dyplomy. Wspomnieniom i radości nie było końca. Dużo satysfakcji sprawił pierwszy numer informatora "Słówno" Oddziału PTTK w Będzinie, który będzie przedstawiał krajoznawstwo i turystykę Zagłębia. Tam znajdują się wszystkie wydarzenia dobre i złe, będziemy prezentować ludzi, którzy wskazali i wskazują nam drogę działania. Znajdziemy tam zawiadomienia o imprezach własnych i obcych.

Na zakończenie podjęto uchwałę ustanowienia krajoznawczej odznaki regionalnej "Ziemia Będzińska". Podsumowania dokonał prezes Oddziału inż. Stanisław Góra, który serdecznie podziękował wszystkim przybyłym na spotkanie deklarując wolę dalszej współpracy. Szczególnie gorące podziękowania złożył Dyrekcji Zakładu Energetycznego w Będzinie oraz Koleżankom i Kolegom Zakładowego Koła PTTK. Hasło "Za rok się spotkamy" przyjęto oklaskami.

TURYSTYKA I KRAJOZNAWSTWO WSRÓD MALUCHÓW

13 czerwca 1996 roku podczas wycieczki szkoleniowej w Muzeum im. Szafera w Ojcowie uzyskali uprawnienia, otrzymując legitymacje organizatorów turystyki nauczyciele przedszkoli Będzina. /29 osób/. Szkolenie przeprowadzone zostało częściowo w formie wycieczek krajoznawczych i spotkań. Poznano wiele zabytków i szlaków. Otrzymane uprawnienia zostały już wykorzystane przy organizacji imprezy "Złaz Przedszkolaków".

Uprawnienia Organizatora Turystyki to początek wtajemniczenia do szkolenia przewodników, przewodników, instruktorów którzy przybliżą turystykę i krajoznawstwo naszego regionu.

W październiku, w tygodniu turystyki młodzieżowej, zostanie zorganizowany "ZŁOT KRAJOZNAWCZY DZIECI W PARKU ROZKÓWKA" w Grodźcu. Złot odbędzie się w ramach obchodów 90-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Janina Wacowska

Zarząd przedstawił 15-to punktowy plan działania na lata 1996-97, który zakłada m.in. organizację imprez turystyki kwalifikowanej i cyklu wycieczek autokarowych po woj. piotrkowskim, sesję popularno-naukową "Dzieje Żarnowa", organizację 3 SKKT-PTTK na terenie gminy, wieczory krajoznawcze, popularyzację Żarnowa na łamach prasy itp.

Cieszyć może fakt poparcia inicjatywy przez władze administracyjne gminy, której wójt Wiktor Macierzyński jest również członkiem Koła PTTK. Towarzystwo Przyjaciół Żarnowa wydało z okazji powstania Koła specjalny numer periodyku "Zwiad", który otrzymali wszyscy uczestnicy zebrania. Odbyła się również wystawa pamiątek z imprez turystyczno-krajoznawczych organizowanych w ubiegłych latach przez PTTK w całym kraju.

W zebraniu wzięli udział: kol. Halina Kaffan - wiceprezes ZO PTTK w Opocznie i kol. Mirosław Ratajski - prezes ZO PTTK w Piotrkowie Trybunalskim.

Prezes Koła Ternowego
PTTK w Żarnowie

/-/
Włodzimierz Szafiński

TACY SAMI

RAJDOWE WSPOMNIENIE

II Rajd Podlaski - Sprawni inaczej - przeszedł już do historii. Przygotowań było sporo, lecz największe zdenerwowania przysporzyła niepewna pogoda. Piątek - 14 czerwca - wstał pochmurny i co i rusz padał deszcz. Mama oczywiście "odpędzała" chmury, a rodzice innych uczestników dzwonili z pytaniami czy rajd się odbędzie.

Na szczęście kiedy kolumna samochodów odjeżdżała sprzed kawiarni "Fama" było pogodnie. Bieżąki radiotelefonom przewodnik PTTK-Pan Jan Adamski mógł o mijanych miejscach wszystko opowiedzieć. Również w Rogowie świeciło słońce, tak więc na linii startu stanęło 14 "wózkowiczów", aby samodzielnie przejechać dystans 1200 m.

Poprzedzani byliśmy prawdziwym policyjnym samochodem z migocącym "kogutem". Tempo przejazdu było spore, ja zająłem trzecie miejsce za jadącymi "wózek w wózek" Bartkiem Wróblewskim i Andrzejem Krasowskim. Niech żałują, że nie widzieli tego widoku ci, którzy w ostatniej chwili zrezygnowali. Grono przyjaciół, gości, rodziców i my w radosnym gwarze objęliśmy w swe posiadanie posesję państwa Doroty i Witolda Wróblewskich - rodziców naszego kolegi Wojtka, którzy zrobili wszystko, abyśmy czuli się u nich wyróżnieni. Kiedy usadowiliśmy się wokół ogniska - zaczęła padać deszcz - wszyscy pochowali się pod parasole, drewnianą wiatę lub foliowe daszki. Dziewczęcy zespół taneczny z Choroszczy - mimo deszczu rozpoczęła swe płasy na trawiastej estradzie. Co to był za widok! Wkrótce - tym razem jako chórek próbowały swym śpiewem przełamać falę deszczu. Udało się. Kiedy przestało padać - na rozgrzewkę dostaliśmy porcje smacznej pizzy z "Paradiso" i dużą dawkę muzyki, granej przez zespół z agencji artystycznej "Aida".

Nastąpił słowny przerywnik w postaci ciekawej gawędy krajoznawczej w wykonaniu pana przewodnika PTTK. Wreszcie z honorami rozpalono ognisko i mogliśmy już opiekać swoje kiełbaski. Z tytułu wrodzonej skromności nie wyznam, ile porcyjek "zaliczyłem". Dalej prezentował swój atrakcyjny program zespół mu-

● INFORMUJEMY, że w dniu 24 lipca br. w sali konferencyjnej Urzędu Gminy w Żarnowie /woj. piotrkowskie/ odbyło się pierwsze zebranie organizacyjne nowopowstałego Koła Terenowego PTTK. Na 33 członków - 11 to nauczyciele miejscowej Szkoły Podstawowej im. Juliana Bartoszewicza, 10 pracownicy Urzędu Gminy, 4 pracownicy Gminnego Ośrodka Zdrowia, 4 reprezentujący Komisariat Policji oraz 4 osoby reprezentujące inne instytucje i zawody.

● Zebranie wybrało 5 osobowy Zarząd Koła z prezesem kol. Włodzimierzem Szafińskim i wiceprezesem kol. Marią Morawską oraz 3 osobową Komisją Rewizyjną z przewodniczącą kol. Bożeną Bernacką.

zyczny. My z kolei mogliśmy kasować inne smakołyki - owoce, słodczyce, napoje, ciasta. Czas biegł nieubłaganie, a my zostaliśmy obdarowani pamiątkowymi dyplomami, wydawnictwami krajoznawczymi z pamiątkową, okolicznościową pieczętką, nagrodami za udział w rajdzie. Nasze torys zdobyły koszulki z nadrukiem Narwiański Park Krajoznawczy. Wszyscy bardzo dobrze bawiliśmy się, a Rajd zakończył się dopiero po 20-tej wspólnym wyjazdem z Rogowa do Białegostoku. Mimo niechcianego deszczu - przecież powitaliśmy lato! - Ja wyderzenie z 14 czerwca oceniam bardzo sympatycznie, wspominać będę często, a już teraz z niecierpliwością oczekiwać będę na następne tego typu imprezy. Myślę, że moje koleżanki i koledzy też. Znakomicie spisali się organizatorzy: Zarząd Regionalnego Oddziału PTTK, komisja "wózkowiczów" oraz prześwietni gospodarze. Dziękujemy! Do zobaczenia za rok!

Łukasz Maranda

NARADA AKTYWU TURYSTYCZNEGO SOW

Na roboczej, dwudniowej naradzie szkoleniowej spotkali się w Międzyrzeczkim garnizonie przedstawiciele Wojskowych Oddziałów i Kół PTTK działających w garnizonach, jednostkach wojskowych i Ośrodkach Szkolenia na terenie SOW.

Naradę prowadził przedstawiciel Oddziału Oświatowo-Wychowawczego SOW - członek Komisji ZG PTTK do Współpracy z WP mjr dr Rajmund Goluch, który dokonał oceny stanu organizacyjnego i działalności programowej wojskowych ogniw PTTK SOW za 1995 rok. Spośród 41 Wojskowych Kół Towarzystwa większość skupionych jest w dwóch oddziałach wojskowych działających przy KG SOW oraz garnizonowym w Krośnie Odrzańskim. Skupiają one ponad tysiąc członków, wśród których ponad 60 posiada uprawnienia przewodniczące, a 12 to wykwalifikowani przewodnicy. Tylko w ubiegłym roku, za sprawą społecznikowskiej pasji aktywu Towarzystwa zorganizowano ponad 350 imprez o charakterze popularnym i kwalifikowanym, w których uczestniczyło ponad 6 tys. osób - żołnierze, młodzież szkolna oraz sympatycy turystyki i krajoznawstwa ze środowiska wojskowego i cywilnego. Reprezentanci kół i oddziałów uczestniczyli we wszystkich imprezach centralnych WP zajmując czołowe miejsca w kwalifikacji ogniw turystycznych WP. Działalność turystyczno-krajoznawcza, będąca ważnym składnikiem procesu szkoleniowo-wychowawczego, atrakcyjną formą organizacji czasu wolnego stanów osobowych jednostek i czynnikiem integracji środowiska wojskowe-

go, wysoko oceniana jest przez dowództwo okręgu. Dowódca okręgu gen.dyw. Janusz Ornatowski w rozkazie specjalnym złożył podziękowanie aktywowi turystycznemu oraz życzenia dalszych sukcesów w tej nie zawsze wymiernej i docenianej działalności. Za zorganizowanie oraz uzyskane efekty w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa wyróżnił dyplomem i nagrodą rzeczową m.in.: płk Andrzeja Nazara, ppłk, ppłk Jerzego Bardasa, Wiesława Michnowicza, Jerzego Gaudyna, Zdzi- sława Horochowskiego, Andrzeja Jaroszyka, kpt., kpt. Kazimierza Ruszczyka, Waldemara Osypki, Feliksa Płaczkiewicza, Tadeusza Grabarczyka, por., por., Cezarego Kiszkiwka, Arkadiusza Kołacza, chor., chor., Kazimierza Wybrańca, Ignacego Kosińskiego oraz Bożenę Jarosz, Marię Franczuk, Bogusławę Gebauer i Joachima Cierpiska.

Nagrodę wręczył szef wydziału szkolenia płk Jan Mielniczuk, który przedstawił rolę i zadania turystyki i krajoznawstwa w jednostkach okręgu m.in. na rzecz szeroko rozumianej ekologii, wychowania patriotycznego oraz wspierania procesu szkoleniowo-wychowawczego.

Uczestnicy narady z zainteresowaniem wysłuchali informacji przedstawionej przez przedstawiiciela wydziału kultury - mjr. Mirosława Karaska na temat roli turystyki w działalności wojskowych ośrodków kultury. Etatowi pracownicy wojskowych ośrodków kultury winni w większym stopniu współpracować z działaczami PTTK, w zakresie organizowania imprez turystyczno-krajoznawczych o charakterze rekreacyjnym dla środowiska wojskowego. Znaczne rezerwy w tym zakresie występują w WSO i kilku garnizonach okręgu. Informacja na temat wykorzystania turystyki i krajoznawstwa w procesie szkoleniowo-wychowawczym oraz w zakresie integracji środowisk wojskowych garnizonów na przykładzie 4 DR przedstawiona przez prezesa WO Krosno Odrzańskie - płk Zdzisława Horochowskiego była wprowadzeniem do dyskusji, w której głos zabrało kilkunastu uczestników narady. Ciekawą formę pracy z żołnierzami przedstawił kpt. Kazimierz Ruszczyk prezes WK "Globtroter" przy 12 pz.

Pobył w garnizonie Międzyrzecz był okazją do poznania przez uczestników narady walorów krajoznawczo-turystycznych regionu i jego zabytków m.in. Zamku Piastowskiego i muzeum, elementów Międzyrzeczkiego Rejonu Umocnionego oraz Sanktuarium Maryjnego w Rokitnie. Metodykę wykorzystania walorów krajoznawczo-turystycznych tego regionu w zakresie kształtowania postaw patriotycznych przedstawił płk Andrzej Lisiecki. Mjr. R. Goluch zapoznał uczestników narady z zasadniczymi kierunkami pracy Komisji ZG PTTK do Współpracy z WP oraz kalendarzem imprez turystycznych na 1996 rok.

ZŁOT PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI KOLARSKIEJ

Sesja Turystyki Kolarskiej WK PTTK "Turysta" przy krośnieńskim Klubie Garnizonowym była organizatorem XXXVI Ogólnopolskiego Złotu Przodowników Turystyki Kolarskiej "Łochowice 96". Przez siedem dni ponad 250 sympatyków turystyki jako formy krajoznawstwa i aktywnej rekreacji z 26 województw zjechało na swych "dwóch kołach" atrakcyjne pod względem historycznych i turystycznych walorów rejonu Ziemi Lubuskiej, pokonując dziennie kilkadziesiąt kilometrów wyznaczonymi przez organizatorów ośmioma trasami. Główny ciężar w przygotowaniu i przeprowadzeniu tej wspaniałej imprezy wzięli na siebie członkowie WK "Turysta" mjr. rez. Ryszard Brzozowski z żoną Teresą, Bogusław i Regina Rusiewiczowie, Joachim i Danuta Cierpisko-wie oraz Leopold Runowicz, a patronat nad nią objęli między innymi: wojewoda zielonogórski - prof. Marian Eckert, burmistrz Krosna Odrzańskiego Bolesław Borek, dowódca 4

DZ - gen.bryg. Jerzy Baranowski. Pomocy materialno-finansowej udzielili organizatorom między innymi: Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK, władze samorządowe województwa zielonogórskiego oraz dyrekcja Zespołu Elektrowni Wodnych SA w Dychowie.

W gronie aktywnych przodowników turystyki kolarskiej byli między innymi 70-letnia Maria Mann z Poznania, która na swym rowerze "wykręciła" już 35 złotych, najstarszy aktywny kolarz turysta - 80 letni Jan Piotrowski z Gostynina oraz 70-letnia Danuta i 75 letni Adam Majewscy z Krakowa, którzy dziennie przejeżdżali do 70 km zdobywając punkty i odciski pieczęci i stempli do różnorodnych odznak krajoznawczych.

Środowisko wojskowych kolarzy-turystów reprezentowali m.in. Władysław Lisiecki i Jerzy Granowski z Ostrowa Wlkp., Alina i Wiesław Królowie ze Swinoujścia oraz Eugeniusz Mesielek z Wrocławia.

Organizatorzy Złotu, głównie za sprawą komandora Bogusława Rusiewicza umożliwili zbiórki zwiedzenie przez uczestników podziemi Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego tzw. Pętli Boryszyńskiej, ekspozycji Krośnieńskiego Muzeum "Kilińszczaków", Zespołu Elektrowni Wodnej w Dychowie i atrakcyjnego, szczególnie dla kolarzy, Zakładu produkcji Rowerów "SPRICK" w Świebodzinie.

Program Złotu umożliwił zapoznanie przodowników z aktualnymi dokumentami Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK, które przedstawił jej przewodniczący Roman Kościński oraz przeprowadzenie egzaminu na uprawnienia przodownika. Otrzymała je m.in. krośnianka - Regina Rusiewicz.

Nowością przygotowaną przez organizatorów tegorocznego Złotu był "totem" - specjalnie wykonane koło rowerowe, które przekazano kolarzom z Łodzi - organizatorom przyszłorocznej ogólnopolskiej imprezy.

Wracając do rodzinnych miast, miasteczek i wiosek uczestnicy Krośnieńskiego Złotu zebraли nie tylko wiele osobistych wrażeń, ale i przekonali się, że Ziemia Lubuska może być przyszłościową "Mekką" do uprawiania turystyki rowerowej. Stwierdzili to podczas zakończenia Złotu Eugeniusz Jeziorowski z Gdyni i Ryszard Miernik z Warszawy.

"Z GEOGRAFIA I TURYSTYKA NA TY"

Zarząd WO PTTK i Krośnieński Klub Garnizonowy przeprowadził finał kolejnej edycji konkursu czytelniczego, którego uczestnikami byli żołnierze zasadniczej służby wojskowej oraz członkowie Szkolnych Kół Turystyczno-Krajoznawczych podległych oddziałowi.

Konkurs - którego celem było ugruntowanie wiedzy z zakresu geografii Polski oraz zagadnień turystyki i krajoznawstwa - składał się z eliminacji pisemnych i części ustnej. Wszyscy uczestnicy prezentowali dobry poziom wiedzy wynikającej z określonej regulaminem literatury.

Zwycięzcami jego zostali:

W klasyfikacji indywidualnej - st.szer. Sebastian Pogorzelski z 4 brem przed Michałem Przybytkiem - ZSzoIZ i st.kpr. Radosławem Adamcio z JW 3330 Kostrzyn.

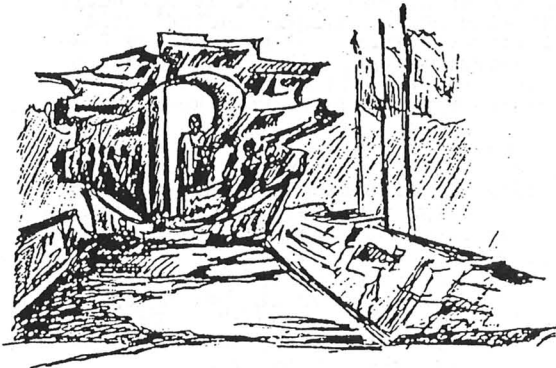
Kolejne miejsca zajęli - Magdalena Maracz - ZSzoIZ, st.szer. Jan Buraczek - 4 brem i szer. Łukasz Tkaczyński - JW 2870 Gorzów Wlkp.

Zespołowo - zwyciężyła drużyna WK PTTK "Ogniu" przy 4 brem Krosno Odrzańskie przed SKKT "SALSA" przy ZSzoIZ Krosno Odrzańskie i WK "GLOBTROTTER" JW 2870 Gorzów Wlkp.

Kolejne miejsca zajęli reprezentanci JW 3330 i 2240 z Kostrzyna i 4 b.dowodz. Krosno Odrzańskie.

Najlepsi uczestnicy konkursu w kwalifikacji indywidualnej i zespołowej wyróżnieni zostali okolicznościowymi dyplomami i nagrodami rzeczowymi ufundowanymi przez dowódcę 4 DZ, kierownika KG i Zarząd WO PTTK. Nagrody w imieniu organizatorów wręczył ppłk. Jerzy Gaudyń, a organizatorami konkursu byli m.in. Katarzyna Adamkiewicz i Czesław Downar.

Józef Cieślak

Niedziela, 22 grudnia 1996 r.

RODACY !

W 50-tą rocznicę śmierci w kazamatach sowieckich ostatniego Dowódcy Armii Krajowej, - gen. Leopolda Okulickiego "Niedźwiadka", - dla oddania należnego hołdu jednemu z najznamienitszych Synów Narodu Polskiego, ale i Ziemi Bocheńskiej, - powstaje w Bochni pomnik, poświęcony Osobie Generała i Jego związków z ziemią rodzinną, Legionami, Wojskiem Polskim i Armią Podziemną, - ale i martyrologii Narodu Polskiego.

Już z wiosną ruszają prace przy przebudowie Placu Jego Imienia na przyjęcie pomnika, którego elementy osadzone zostaną w jesieni. Datę odsłonięcia i poświęcenia pomnika, wyznaczoną na niedzielę 22 grudnia 1996 r., poprzedza akcja przybliżenia społeczeństwu Postaci Generała poprzez spotkania, odczyty, prelekcje, wystawy, informacje w prasie i innych środkach przekazu.

Okażmy swoją osobistą więź z Osobą zapomnianego przez tyle lat Bohatera ! Niech każdy złożony na ten cel grosz będzie naszą materialną częścią przekazaną w pomniku potomnym ! Dary serca, których - wierzymy - nie zabraknie, przekazywać będziemy imiennie do publicznej wiadomości sukcesywnie w Kronice Bocheńskiej.

Wpłaty imienne przyjmujemy w biurze Oddziału Świątowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Bochni, przy ul. Kazimierza Wielkiego 2, względnie poprzez konto Nr BPH O/Bochnia 328407 - 1502 - 139 - 2, Urząd Miejski Bochnia z dopiskiem "Pomnik".

Wszystkim Darczyńcom składamy serdeczne podziękowania !

Za Komitet Budowy Pomnika
gen. L. Okulickiego w Bochni:

Kwiecień 1996

PREZES
Światowskiego Związku
Żołnierzy AK w Bochni
mgr inż. *[Signature]*
Zbigniew *[Signature]*

23

XXX RAJD „PO KAMIENISTEJ DRODZE” -

” PEĆICE 96 ”

W dniach 28 lipca - 1 sierpnia br. odbył się XXX Rajd PO KAMIENISTEJ DRODZE. Rajd został zorganizowany w 52-gą rocznicę Powstania Warszawskiego, bitwy i egzekucji w Pęcicach, oraz w 50-tą rocznicę uroczystego pogrzebu i poświęcenia Pomnika-Mauzoleum.

Celem tegorocznych uroczystości było oddanie hołdu Żołnierzom Armii Krajowej, którzy walczyli o niepodległość Ojczyzny. Żołnierzom poległym w walce, bezbronnym rannym jeńcom, których rozstrzelano 2 sierpnia 1944 r. w parku w Pęcicach.

W tym roku uczczono pamięć Żołnierzy Armii Krajowej, którzy wyszli żywi z boju w Wilnie i Lwowie, - "Akcja Burza", z Powstania Warszawskiego i zostali skazani na uwięzienie, tułaczkę i pobyt w obozach na dalekiej Syberii.

W ramach rajdu do Pęcic prowadziły trzy trasy turystyczne:

- piesza SZLAKIEM NAJMŁODSZYCH ŻOŁNIERZY POWSTANIA WARSZAWSKIEGO -> Komorowa prowadził kol. Andrzej Korgol.
- piesza SZLAKIEM ŻOŁNIERZY PUŁKOWNIKA GRZYMAŁY - z Raszyna prowadził kol. Edward Odrobiński.
- trasy dowolne-kolarska i motorowa SZLAKIEM ŻOŁNIERZY AK "OBROŻA".

Po Mszy św. odprawionej w miejscowym kościele, w intencji poległych i pomordowanych, przed POMNIKIEM-MAUZOLEUM odbył się uroczysty APEL POLEGŁYCH.

Poległych Żołnierzy do APELU wezwali uczestnicy bitwy w Pęcicach, która rozegrała się o świcie 2 sierpnia 1944 r., dr Tadeusz Zieliński "Czarny" i Janusz Siemiński "Wolski" - żołnierze Batalionu "Zośka". - Batalionu, z którego najwięcej żołnierzy spoczywa w pęcickiej mogile.

Po APELU POLEGŁYCH "Modlitwę pod krzyżem" odmówił Sybirak, autor tekstu - poeta, znany aktor p. Marian Jonkajtys.

W tej już tradycyjnej imprezie udział wzięły rodziny poległych żołnierzy, liczne delegacje kombatanckie, delegacje organizacji społecznych i instytucji z Warszawy, Pruszkowa, Piastowa, Raszyna, Michałowic oraz innych, nawet bardzo odległych miast jak np. Warka.

Po APELU delegacje złożyły wieniec i wiązankę kwiatów. W Mszy św. i w Apelu Poległych udział wzięło 16 pocztów sztandarowych.

Nagłośnienie - radiofonizacja i zapewnienie sprawnego przeprowadzenia uroczystości to praca Ochotniczej Straży Pożarnej z Nowej Wsi - Gmina Michałowice i Seniorów OSP z Piastowa.

XXX Rajd „PO KAMIENISTEJ DRODZE” był w Pęcicach organizowany przez Oddziały PTTK: Pruszków, Warszawa-Ochota, Warszawa-Śródmieście i Klub VARSOVIA oraz Koło Gminne Zw. Kombatanatów RP i B. Więźniów Politycznych w Michałowicach przy współpracy z Kombatanatami AK - towarzyszami walk Żołnierzy poległych w Pęcicach. Uroczystość odbyła się pod patronatem Urzędu Gminy Michałowice.

W dniach 29.VII.- 1.VIII. odbyły się następujące etapy rajdu na trasach po Warszawie:

29 lipca /poniedziałek/- SZLAKIEM POLEGLI NIEPOKONANI na terenie Woli.

30 lipca /wtorek/- SZLAKIEM OBRONCÓW PWPW - ŻOŁNIERZY AK ZGRUPOWANIA LEŚNIK I HARCERSKIEGO BATALIONU ZOŚKA - na terenie Nowego Miasta.

31 lipca /środa/- SZLAKIEM WALK ŻOŁNIERZY ZGRUPOWANIA ŻYWICIEL I GRUPY KAMPINOS - na terenie Żoliborza.

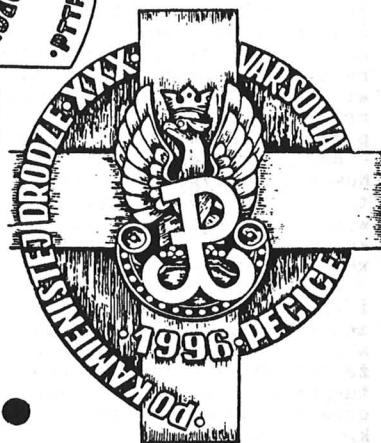
1 sierpnia /czwartek/- CZĘŚĆ I CHWAŁA POWSTANCOM WARSZAWY 1944 r. - o godz. 17,00 na Cmentarzu Wojskowym oddano hołd Poległym! Warszawskie trasy rajdowe prowadził kol. Andrzej Korgol.

Cenną pamiątką XXX Rajdu PO KAMIENISTEJ DRODZE jest okolicznościowy znaczek, wykonany w metalu wg projektu kol. Włodzimierza Majdewicza.

Kierownik Rajdu -
Prezes Klubu VARSOVIA
Oddz. Śródmieście PTTK

Krystyna Serwaczak

WYPRAWA "TROPAMI ZAMONITU"

W dniu 6 lipca 1996 r. katowicki działacze PTTK wspólnie z Komisją Historyczną i Kręgiem Seniorów im. hm. Józefa Pukowca Katowickiej Chorągwi ZHP zorganizowali wycieczkę szlakami "Zamonitu". Pod tym hasłem kryła się akcja letnia zainicjowana w roku wielkiego harcerskiego Złotu Grunwaldzkiego w 550 rocznicę bitwy. Jej nazwa powstała z połączenia słów "zamek", których liczne ruiny zachowały się na Szlaku Orlich Gniazd i "amonit" - skamieniały głowonóg o charakterystycznej spiralnej muszli. Akcja miała na celu spopularyzowanie mało znanej wówczas, a pięknej krainy - Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Tym terenem w sposób szczególnie urzeczony został twórca Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego - Aleksander Janowski.

W 35 lat po akcji "Zamonit" weterani - harcerze odwiedzili miejsca związane z "Zamonitem". Na cmentarzu w Zawiercu złożono kwiaty na grobie Teodora Belke, w Żerkowicach chwilą zadumy uczczono miejsce, w którym tragicznie zginął. W Kostkowicach i Janowie odwiedzono obozy hufca ZHP Zawiercie i Dąbrowa Górnicza.

Dużym wydarzeniem było zwiedzenie, przy pięknej pogodzie, wzgórza zamkowego w Olsztynie i Ósrodka Wodnego w Poraju.

W spotkaniach z młodzieżą harcerską ogłoszono liczne pogadanki i wspomnienia. Resztę czasu wypełniono obszernym programem krajoznawczym. Szczególnie interesujące było zwiedzenie Lelowa.

Wisław Karger

Działacze - krajoznawcy z Oddziałów PTTK w Jaworznie wzięli na siebie obowiązek zorganizowania kolejnego Seminarium Krajoznawczego. Tym razem w Jaworznie. Z ogromnym, bogatym programem. Organizatorzy potrafiliby zainteresować Seminarium władze administracyjne Jaworzna. Rezultatem był udział w obradach /w Klubie Zakładowego Domu Kultury nr.1 w Jaworznie/ Przewodniczącego Rady Miasta, Wiceprezydenta i radnych. Owocowało to także znaczną pomocą rzeczową i finansową.

Sesja odbyta w dniach 29-30 czerwca 1996 r. "800 lat Jaworzna, jego rozwój i przyszłość", była świetną okazją do wręczenia, szczególnie aktywnym działaczom, honorowych wyróżnień, dyplomów i nagród.

Najważniejszym wygłoszonym referatem był referat tytułowy Seminarium, niezwykle żywo przyjęty przez słuchaczy. Pozostały czas imprezy wypełniony został bogatym programem poznawczym.

W pierwszym dniu Seminarium uczestników zapoznano z kościołem parafialnym pod wezwaniem Świętego Wojciecha oraz nowoczesną halą sportową Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Szczególnie atrakcyjne było zapoznanie się z Kopalnią Piasku "Szczakowa", ścieżkami dydaktycznymi oraz nowoczesnymi metodami rekultywacji terenu. Pełny wrażeń dzień zakończyło wyświetlenie filmu pod tytułem "Jaworzno" oraz wspólne ognisko.

W drugim dniu, po uroczystym nabożeństwie w kościele parafialnym, zwiedzano nowoczesną Hutę Szła Okiennego "Szczakowa", "Zakład Uzdatniania" i "Odsiarczalni" Kopalni Węgla Kamiennego "Jaworzno". Korzystając z pięknej pogody, uczestnicy obejrzeliby panoramę Jaworzna z Glinnej Góry, a w miejscowości Jeleń obejrzano szlak graniczny dawnych zaborów austriackiego i pruskiego oraz zabytkową studnię. W Bieczynie zachowane z zeszłego stulecia kaplice przydrożne.

Na zakończenie Seminarium zwiedzono muzeum w Jaworznie oraz odbyto spotkanie z przedstawicielami TOWARZYSTWA PRZYJACIOŹ MIASTA JAWORZNA. Obecni na spotkaniu autorzy pisma muzeum "Raptularz" wpisywali swoje autografy zainteresowanym.

Wiesław Karger

↓
Zapraszamy do pełnego, bezpłatnego korzystania z materiałów zawartych w "Informacjach ZG PTTK"

KALENDARZ IMPREZ KULTURALNYCH i „Co, gdzie, kiedy?”

Centrum Animacji Kultury corocznie wydaje dwie publikacje informacyjne: „Kalendarz Imprez Kulturalnych” przygotowywany na zlecenie Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz publikację własną pt. „Co, gdzie, kiedy?”

W „KALENDARZU...” zamieszczone będą imprezy wybrane przez Kolegium Redakcyjne MKiS. W „Co, gdzie, kiedy?” zamieszczone zostaną wszystkie nadesłane imprezy. Zachęcamy do zgłoszenia organizowanych przez Was imprez o charakterze zgodnym z profilem obydwu wydawnictw.

W załączeniu „KARTA IMPREZY 1997”, którą po wypełnieniu prosimy przesłać pocztą najdalej do dnia 20 września 1996 r. na adres:

Centrum Animacji Kultury
Krakowskie Przedmieście 21/23
00-071 WARSZAWA

KARTA IMPREZY 1997

Czytelnie (na maszynie lub drukowanymi literami) wypełnione ankiety zostaną wprowadzone do Centralnego Banku Danych o Kulturze CAK i wykorzystane do opracowania informatorów "Kalendarza imprez kulturalnych '97" i "Co, gdzie, kiedy?".

PEŁNA NAZWA IMPREZY

NR EDYCJI

MIEJSCE REALIZACJI

(Prosimy wpisać nazwy i zaznaczyć odpowiednie okienka)

miejscowość

gmina

województwo

gmina: miejska miejsko-wiejska wiejska

Miejscowość, w której odbywa się impreza jest:

wsią miastem poniżej 5 tys. miastem od 5 tys. do 10 tys. mieszkańców miastem od 10 tys. do 20 tys. mieszkańców miastem od 20 tys. do 50 tys. mieszkańców miastem od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców miastem od 100 tys. do 200 tys. mieszkańców miastem od powyżej 200 tys. mieszkańców

TERMIN

rozpoczęcia

dzień, miesiąc, rok

zakończenia

dzień, miesiąc, rok

ZASIĘG (Prosimy zaznaczyć tylko 1 okienko)

Lokalny zasięg dotyczy imprez organizowanych w ramach dzielnicy, wsi, osady, a także organizowanych przez określone środowisko np. zawodowe, twórcze itp.

Przygraniczny obejmuje imprezy organizowane tylko w ramach międzynarodowej współpracy przygranicznej.

 lokalny regionalny międzynarodowy gminny wojewódzki ogólnopolski w tym przygraniczny

CYKL (Prosimy zaznaczyć tylko 1 okienko)

 jednorazowa coroczna co 3 lata inny - jaki? comiesięczna co 2 lata co 4 lata

DZIEDZINA I RODZAJ (Prosimy zaznaczyć kilka okienek, jeśli impreza obejmuje wiele dziedzin oraz odpowiedni jej rodzaj)

 FILM

- animowany
- dokumentalny
- fabularny
- inny - jaki?

 FOTOGRAFIA

- artystyczna
- dokument
- reportaż
- inny - jaki?

 LITERATURA

- dramat
- poezja
- proza
- publicystyka
- inny - jaki?

 MUZYKA

- jazz
- ludowa
- poważna
- rozrywkowa
- inny - jaki?

 PLASTYKA

- grafika
- malarstwo
- rękodzieło art.
- rzeźba
- inny - jaki?

 TANIEC

- klasyczny
- ludowy
- towarzyski
- współczesny
- inny - jaki?

 TEATR

- dramatyczny
- lalkowy
- obrzędowy
- operetkowo-musicalowy
- konkurs recytatorski
- inny - jaki?

 INNA - jaka?

FORMA (Prosimy zaznaczyć wszystkie planowane formy imprezy)

 festiwal konferencja pokaz widowisko festyn konkurs przegląd wystawa kiermasz parada spotkanie inna - jaka? koncert przedstawienie turniej

ORGANIZATOR (pełna nazwa głównego organizatora)	BIURO ORGANIZACYJNE (jeśli jest to inna instytucja niż organizator)
.....
.....
miejsowość	miejsowość
gmina	gmina
ulica nr	ulica nr
kod poczt..... poczta	kod poczt..... poczta
nr kierunkowy	nr kierunkowy
..... telefony telefony
fax	fax
.....
adres internetowy	adres internetowy

Osoba odpowiedzialna za imprezę - imię, nazwisko, telefon

Kierownik programowy (artystyczny) - imię, nazwisko, telefon

WSPÓŁORGANIZATORZY (Prosimy wymienić w kolejności ważności tylko 5 instytucji lub osób)

(Można zaznaczyć kilka okienek, jeśli dotyczy kilku grup wiekowych)

WYKONAWCY

dzieci do lat 6 profesjonalisci
dzieci od 7 do 14 lat nieprofesjonalisci
młodzież od 15 do 18 lat
dorośli od 19 do 60 lat
seniorzy od 61 lat

szacunkowa liczba wykonawców

ODBIORCY

dzieci do lat 6
dzieci od 7 do 14 lat
młodzież od 15 do 18 lat
dorośli od 19 do 60 lat
seniorzy od 61 lat

szacunkowa liczba odbiorców

Czy obiekt jest dostosowany do udziału osób niepełnosprawnych? TAK NIE

Organem założycielskim głównego organizatora imprezy jest:

minister wojewoda samorząd lokalny osoba prywatna inny - proszę wymienić

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA (W przypadku, gdy impreza odbywa się po raz kolejny, prosimy podać dane liczbowe dotyczące edycji z 1996 roku. Jeśli impreza jest jednorazowa - prosimy o podanie szacunkowych danych liczbowych)

Wpływy:

MK i S	<input type="text"/>	%	osób prawnych (instytucji)	<input type="text"/>	%	środki własne	<input type="text"/>	%
innych resortów	<input type="text"/>	%	w tym instytucji pozarządowych	<input type="text"/>	%	w tym z biletów	<input type="text"/>	%
województwa	<input type="text"/>	%	z instytucji zagranicznych z siedzibą w Polsce	<input type="text"/>	%	inne - podaj jakie?		
samorządu	<input type="text"/>	%	z zagranicy	<input type="text"/>	%		
			osób fizycznych	<input type="text"/>	%	<input type="text"/>	%

Osoba wypełniająca kartę - imię, nazwisko, telefon

(pieczęć instytucji)

(podpis osoby wypełniającej)

ODDZIAŁ
URSUS
KLUB TURYSTYKI MOTOROWEJ

XIII OGÓLNOPOLSKI RAJD TURYSTÓW ZMOTORYZOWANYCH "URSUS '96"

Warszawa
14 września
15 września

PROGRAM RAJDU

14 września 1996 (sobota)

- 8⁰⁰ - 9⁰⁰ - Przyjmowanie uczestników Rajdu
Parking przed budynkiem dyrekcji ZM "Ursus"
- 9⁰⁰ - 9¹⁵ - Otwarcie Rajdu
- 9³⁰ - Wyjazd na I odcinek
- 10⁰⁰ - 13⁰⁰ - Zwiedzanie Łazienek
- 13⁰⁰ - Wyjazd na II odcinek
- 16⁰⁰ - Obiad
- 17⁰⁰ - Zakwaterowanie (Kamierczyk)
- 19⁰⁰ - Kolacja - wieczorek taneczny

15 września 1996 (niedziela)

- 9⁰⁰ - Śniadanie
- 10⁰⁰ - 12⁰⁰ - Konkursy i quizy dla dorosłych i dzieci
- 13⁰⁰ - Obiad
- 14³⁰ - Zakończenie i ogłoszenie oficjalnych wyników,
wręczenie nagród i wyróżnień.

28

SPRAWY ORGANIZACYJNE

ZGŁOSZENIA

- ⊗ Zgłoszenia indywidualne i zbiorowe należy kierować na adres:
Oddział PTTK "URSUS",
02-495 Warszawa ul. Traktorzystów 18
z zaznaczeniem na kopercie
XIII Ogólnopolski Rajd
Turystów Zmotoryzowanych
"URSUS '96"
- ⊗ wraz ze zgłoszeniem należy przesłać wpisowe przekazem lub przelewem
na konto PKO BP XVII O/Warszawa Nr 1674-210089-131 z dopiskiem "URSUS '96"
- ⊗ wpisowe od uczestnika wynosi 25 zł
- ⊗ na start należy dostarczyć kopie przelewu lub przekazu wpłaty.

ŚWIADCZENIA ORGANIZATORÓW

- Puchary
- Atrakcyjne nagrody
- Noclegi - własny śpiwór
- Obiad w dniu 14.09.96
- Kolacja - dyskoteka
- Śniadanie i obiad w dniu 15.09.96
- Pamiątkowa plakietka
- Zwiedzanie Łazienek Królewskich
- Możliwość korzystania z pieczętki okolicznościowej
- Punkty na odznaki TM, OTM, PZM, PTTK - razem 50 punktów.

Regulamin Rajdu wraz z materiałami pomocniczymi
dostarczymy na starcie.

Oddział PTTK

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ PTTK

POZDRAWIAMY
DO ZOBACZENIA
NA TRASIE RAJDU

Telefony:
biuro:
667-91-23
667-29-55

księgowość: w
667-29-26

transport:
667-29-25

fax:
667-36-55

OJCOWSKIE "GODY ŻYCIA"

13 - 15 września 1996 r.

TRASY WYCIECZEK W DN. 13.IX.96 i 14.IX. (15.IX. POWRÓT DO KRAKOWA PRZEZ MODLNICĘ)

Polskie Towarzystwo
Turystyczno-Krajoznawcze
- Oddział Krakowski
- Oddział w Ojcowie

Dyrekcja
Ojcowskiego Parku
Narodowego **ZAPRASZAJĄ**

na **SESJĘ**
HISTORYCZNO - KRAJOZNAWCZĄ

Nad SESJĄ Patronat Prasowy objęła:

GAZETA KRAKOWSKA

z okazji:

100 - lecia Muzeum PTTK w Ojcowie
90 - lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego
45 - lecia Oddziału Krakowskiego PTTK
40 - lecia Ojcowskiego Parku Narodowego

130 rocznicy urodzin
Aleksandra Janowskiego

110 rocznicy urodzin
Prof. Władysława Szafera

14 września 1996 r. - sobota

godz. 8⁴⁵ do 11⁰⁰

- **SESJA HISTORYCZNA** - Muzeum OPN
(sala dydaktyczna)

- ☑ - oficjalne otwarcie SESJI:
mgr inż. Rudolf Suchanek, Dyrektor OPN
- ☑ - 100-lecie Muzeum PTTK w Ojcowie:
mgr inż. Andrzej Uracz, Prezes Zarządu Oddziału PTTK w Ojcowie
- ☑ - 90-lecie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego:
mgr Barbara Twaróg, członek Komisji Krajoznawczej ZG PTTK
- ☑ - 45-lecie Oddziału Krakowskiego PTTK:
mgr Zbigniew Kresek, Prezes Zarządu Oddziału Krakowskiego PTTK
- ☑ - 40-lecie Ojcowskiego Parku Narodowego:
mgr Józef Partyka, Zastępca Dyrektora OPN

Ojcowski Park Narodowy utworzono w 1956 roku. Najmniejszy Park Narodowy w Polsce zajmuje 1592 ha, z czego na lasy przypada 82%. Ochroną ściśłą objęto 385 ha (24%).

Obejmuje on najpiękniejszy fragment Wyżyny Krakowskiej. Położony jest w Dolinach Prądnika i Sępówki — niewielkich rzek zasilanych przez ok. 50 źródeł krasowych. Park wyróżnia się niezwykle urozmaiconą i bogatą rzeźbą krasową, na którą składają się strome ściany wąwozów zbudowanych z wapieni górno-jurajskich, którym towarzyszą ostańcowe formy wapieni skalistych, wznoszące się do wysokości 50 m. Przyjmują one fantastyczne kształty i legendarne nazwy, np. „Maczuga Herkulesa”, „Igła Deotymy” i inne. Obok głębokich wąwozów, suchych dolin i jarów krasowych, wody podziemne wydrążyły tu około 200 jaskiń i schronisk skalnych, z których największa i najslawniejsza „Grota Łokietka” osiągnęła długość 270 m.

REGULAMIN ODZNAKI "MIŁOŚNIK ZIEMI JAWORZNICKIEJ"

§ 1

W celu zachęcenia społeczeństwa do uprawiania turystyki, poznania piękna ziemi jaworznickiej i okolicy, jej historii, zabytków kultury, pomników, przyrody i miejsc martyrologii Zarząd Oddziału PTTK w Jaworznie ustanawia odznakę „Milošnik Ziemi Jaworznickiej” zwanej dalej odznaką.

§ 2

Odznakę może zdobywać każdy, kto ukończył:

- 8 lat - turysta pieszy
- 10 lat - turysta kolarz
- 12 lat - turysta narciarz

i spełnił warunki niniejszego regulaminu.

§ 3

Odznaka posiada trzy stopnie: brązowy, srebrny, złoty oraz Odznaka Honorowa. Zdobywanie odznaki odbywa się w kolejności stopni. Odznakę można zdobywać w dowolnym czasie, jednak nie więcej jak jeden stopień w roku. Za początek roku uważa się dzień pierwszej wycieczki.

§ 4

1. Dla zdobycia poszczególnych stopni odznaki należy, w trakcie wycieczek, spełnić warunki wymienione w tabeli:

	brązowa	srebrna	złota
zapoznać się z pomnikami (wg zał. nr 1)	5	8	11
zapoznać się z panoramą miasta (wg zał. nr 2)	2	2	3
zawiedzić Muzeum Regionalne	-	1	-
zawiedzić zabytki wg planu Miasta Jaworzna (wg zał. nr 3)	4	6	7
uczestniczyć w rajdzie „Spotkanie z sasanką”	1	1	1
odbyć wycieczki po ziemi jaworznickiej	2	2	3
uczestniczyć w imprezach O/PTTK Jaworzno	2	3	4
odwiedzić:	-	proj. rez. „Żabnik”	proj. rez. „Jalowce”
posiadać Odznakę Turystyki Kwalifikowanej:	-	brązowa OK Regionu	proj. Obszar Chronionego Krajobrazu „Wilkożyn”
- w turystyce pieszej i narc.	pop. OTP. NON	brązowa OTP. NON	srebrna OK Regionu
- w turystyce kolarskiej	brązowa KOT	OK „Milošnik Jury”	srebrna OTP. NON srebrna KOT

2. Odznaka Honorowa
Odznakę Honorową „Milošnik Ziemi Jaworznickiej” przyznaje Zarząd Oddziału PTTK w Jaworznie na wniosek jednostek organizacyjnych PTTK, innych organizacji lub jednostek administracji samorządowej za wybitne osiągnięcia w turystyce i krajoznawstwie po Ziemi Jaworznickiej. Odznaka Honorowa przyznawana jest z okazji Jubileuszu O/PTTK Jaworzno lub „Dni Jaworzna”. Odznaczony otrzymuje odznakę i dyplom.

§ 5

Odznaka przyznawana jest na podstawie przedłożonych książeczek wycieczek pieszych, narciarskich lub kolarskich z odpowiednio dokonanymi wpisami i potwierdzeniami lub na podstawie specjalnie prowadzonej kroniki indywidualnej.

§ 6

Za odbycia wycieczkę turystyczno-krajoznawczą należy uważać wycieczkę nie krótszą niż:

- 4 km - dla turystów pieszych i narciarzy,
- 15 km - dla turystów kolarzy.

§ 7

Wykonanie zadań regulaminowych potwierdzają przewodnicy turystyki pieszej PTTK, przewodnicy turystyki kolarskiej PTTK, instruktorzy krajoznawstwa PTTK oraz organizatorzy imprez zbiorowych. W przypadku braku możliwości potwierdzenia pobytu lub wykonania zadania należy załączyć zdjęcia, rysunki lub opis szczegółowy.

§ 8

Odznakę przyznaje Zarząd Oddziału PTTK w Jaworznie poprzez Referat Weryfikacyjny OTP dla turystów pieszych i narciarzy oraz Referat Weryfikacyjny KOT dla turystów kolarzy.

§ 9

Po zweryfikowaniu któregośkolwiek stopnia odznaki jej zdobywca otrzymuje legitymację, która upoważnia Go do wykupienia odznaki w siedzibie Oddziału PTTK Jaworzno.

§ 10

Udział w imprezach odbywa się na własny koszt i ryzyko. Organizatorzy nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody, których może doznać uczestnik, jak również za szkody wyrządzone przez uczestnika osobom trzecim.

§ 11

Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem 12.04.1996 r. Równocześnie traci moc poprzednia wersja Regulaminu „Milošnika Ziemi Jaworznickiej”.

§ 12

Wyłączne prawo interpretacji Regulaminu Odznaki „Milošnik Ziemi Jaworznickiej” posiada Zarząd Oddziału PTTK w Jaworznie w porozumieniu z Referatami Weryfikacyjnymi OTP i KOT.

Załącznik nr 1
do Regulaminu Oznak „Miłośnik Ziemi Jaworznickiej”

Wykaz pomników

1. Pomnik żołnierzy Armii Radzieckiej.
2. Pomnik „Ofiarom Faszyzmu” z 1939-1945 r..
3. Pomnik „Bojownikom Polskiego Ruchu Oporu poległym w latach 1846-1945 o wyzwolenie narodowe i społeczne”.
4. Pomnik ks. Stanisława Stojalowskiego.
5. Pomnik w Byczynie.
6. Pomnik gwardzistów z Byczyny.
7. Pomnik ofiar strajku 1931 r..
8. Pomnik powieszonych kolejarzy w Szczakowej.
9. Pomnik „Grunwaldu” w Szczakowej.
10. Obelisk Tadeusza Kościuszki w Szczakowej.
11. Pomnik bohaterów Jelenia 1919-1945
12. Obelisk gwardzistów na zalicwie w Legu.
13. Pomnik 700-lecia Jelenia.
14. Pomnik ofiar Cieczkowic z 1939-1945.
15. Pomnik-obelisk gwardzistów w lesie k/Libiąża.
16. Pomnik-obelisk Jana Maryniaka przy ul. Ławczanej.
17. Pomnik żołnierzy AK na cmentarzu pchnickim.
18. Pomnik „Ofiarom faszyzmu” w Dąbrowie Narodowej.
19. Pomnik-nagrodek radzieckiego gwardzisty na Sielcu.
20. Tablica poświęcona pomordowanym nauczycielom Jaworzna.
21. Pomnik „Nieujarzaniomym” na cmentarzu komunalnym w Wilkoszynie.
22. Symboliczny cmentarz poległych w lesie Podłęże.
23. Tablica pamięci na cmentarzu żydowskim.
24. Pomnik żołnierzy AK-AL w Jeziorkach

Załącznik nr 2
do Regulaminu Oznak „Miłośnik Ziemi Jaworznickiej”

Wykaz punktów widokowych

Grodziško, Glinna Góra, Równa Górka, Pietrusowa, Sodoła Góra, Bielany, Skalka

Załącznik nr 3
do Regulaminu Oznak „Miłośnik Ziemi Jaworznickiej”

Wykaz zabytków (wg planu Miasta Jaworzna)

1. Kapliczka figurą św. Jana Nepomucena (5j)
2. Budynek Dyrekcji KWK „Jaworzno” (6i)
3. Kapliczka przydrożna (9k)
4. Kapliczka przydrożna (9l)
5. Kapliczka przydrożna słupowa (8k)
6. Kapliczka przydrożna słupowa (7j)
7. Kapliczka słupowa (14e)
8. Kapliczka przydrożna słupowa (5l)
9. Kapliczka słupowa (6e)
10. Kapliczka przydrożna słupowa (11h)
11. Kaplica p.w. św. Barbary (3e)
12. Kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża św. (9g)
13. Kaplica barokowa (8f)
14. Dom murowany, barokowy (9g)
15. Kaplica przydrożna słupowa (8f)
16. Kapliczka (8o)
17. Studnia (9e)

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TELEFON 271-86
KONTO WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY II ODDZIAŁ W TORUNIU NR 350606-4675-132-3

Idea powstania Szlaku Partyzanckiego AK w Borach Tucholskich zrodziła się w 1989 r. w Klubie Historycznym im. Antoniego Antczaka, działającym przy toruńskim oddziale Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego z inicjatywy prezesa Klubu Elżbiety Zawackiej.

Prace nad organizacją szlaku kontynuowano w utworzonej w lutym 1990 r. Fundacji „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” w Toruniu.

Do pracy czynnie włączyli się pozostający przy życiu dowódcy oddziałów partyzanckich i łączności: Jan Sznajder i Maciej Krzyżanowski, SZZAK Oddział w Rydgoszczy, Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brydy” w Bydgoszczy i Muzeum Wojskowe w Bydgoszczy.

Zadaniem Szlaku jest upamiętnienie i przekazanie potomnym różnych form oporu, jakie były stosowane na terenie Pomorza, a głównie na obszarze Borów Tucholskich w czasie II wojny światowej. Szlak łączy miejsca najintensywniejszej działalności oddziałów partyzanckich nie omijając osobliwych przyrodniczych tego regionu. Powstające już od września 1939 r. liczne organizacje podziemne toczyły krwawe walki obronne z wielokroć silniejszym wrogiem, prowadziły akcje sabotażowe. Powszechną formą oporu była walka o język polski. Wyrazem tego było tajne nauczanie, redagowanie w warunkach trudnej konspiracji gazetek, ulotek i ich kolportaż.

Działalność partyzancka nie byłaby możliwa, gdyby nie odważna pomoc mieszkańców tego regionu, zapojująca w żywość, udzielająca schronienia i wszelkiej pomocy zarówno partyzantom, jeńcom i więźniom poprzez punkty kontaktowe, które znajdowały się w leśniczówkach, stacjach kolejowych i chłopskich zagrodach.

Nie uległy jeszcze całkowitemu zatarciu ślady po obozach partyzanckich (Wielkie Gacno, po bunkrach (nad J. Trzebucz Mały).

Miejsca heroicznych walk, pamięć o dowódcach zranzonych są pomnikami, tablicami umieszczonymi na murach kościołów i szkół, izbamii pamięci, a także glazami narzutowymi z wyrytymi napisami.

Spis treści

Urszula Jabłczyńska, Wstęp	4
Anna Zakrzewska, Oddziały partyzanckie Armii Krajowej w Borach Tucholskich	6
Anna Zakrzewska, Dowódcy oddziałów partyzanckich	21
Maria Wojciechowicz-Senczak, Charakterystyka geograficzna terenu	29
Marian Boński, Osobliwości przyrody	34
Janusz Umiński, Przebieg szlaku	41
Janusz Umiński, Baza noclegowa	59

SZLAKIEM PARTYZANTÓW ARMII KRAJOWEJ W BORACH TUCHOLSKICH

Różne oblicza turystyki

WIELKA I MAŁA TURYSTYKA

Wszystko ma swój wymiar. Istnieje wielka turystyka międzynarodowa, wielkie kompleksy hotelowe i hotelowo- rekreacyjne, potężne centra turystyki. Jest też turystyka zgoła mała, w małych lub nawet małych ośrodkach. I taka cieszy się coraz większym uznaniem.

Niektórzy gospodarze gmin zdają się wątpić w szansę ożywienia małej turystyki na swoim terenie. I nawet gdy przymierzają się do analizy marketingowej, to napotykają zaraz same słabości. Bo czy słabością nie jest brak zabytków, morza, jezior, lasów, niedostatek miejscowego kapitału i brak zainteresowań kapitału z zewnątrz. a tu na dodatek - spoleczeństwo skłócone, trwa referendum w sprawie odwołania kolejnego burmistrza. U nas nie może się udać -twierdzą też zgodnie stali klienci miejscowego baru, w którym od niepamiętnych czasów nie malowano ścian, a w gablocie figuruje samotny śledź..

Gdzieś tam daleko morze, Mazury, Kraków. Oni to mają szansę na turystykę, ale my...

Historia uczy, że wszystko miało kiedyś swój początek. Był ktoś, kto patrzył perspektywnie, umiał przyciągnąć innych, nie wierzył w szybki sukces następnego dnia i ... nie miał zbyt dużo pieniędzy. Przyjrzyjmy się dziejom fortuny Hipolita Cegielskiego, który na dodatek był jeszcze humanistą.

Byli i w turystyce twórcy karier. No cóż, powiemy, dr Tytus Chałubiński miał „do dyspozycji” Tatry i Zakopane, z których „łatwo było” uczynić kolebkę turystyki. Józef Szalay działał w Szczawnicy. A w dodatku było to „dawno i nieprawda”.

Nasze czasy przyniosły jednak kolejnych bohaterów pozytywnych. Nawet w trudnych czasach potrafił wydzwignąć zapyziały Gniew czy Gohub - Dobrzyń i umieścić na liście atrakcji Polski, w ważnych przewodnikach i katalogach biur podróży. No tak, oni mieli chociaż zamki do swojej dyspozycji powiedzą małokontenci.

Turystyczna kariera wielu miejscowości może mieć różne formaty. Świat cały odwiedza miejsca związane z legendami i postaciami literackimi (upiór z Loch Ness w Szkocji, Romeo i Julia w Weronie), pola bitew, nawet te, niektórych nie nie pozostało. Są pocztówki, pamiątki, wycieczki, biznes.

Istnieje cały szereg miejscowości, które nigdy nie będą celem turystyki przyjazdowej ani nawet zbiorowych wycieczek. Mogą być one jednak idealnym miejscem postoju. Skoro turysta znudzony „musi” gdzieś zjeść, to dlaczego nie u nas ? A może skusić go atrakcyjną potrawą i namówić nawet do zjechania o parę kilometrów z uczęszczanej drogi.

A miasteczko ? Nie musi już nawet mieć swojego zamku z duchami, czyste, zadbane, oferujące wygodny parking, możliwości regeneracji sił (może sauna, kort tenisowy), pielęgnujące nawet dziesięciorzędne zabytki ma szansę na gości. Być może na razie, na niewielu, lecz tak zwana wieś gminna stanie się z pewnością najlepszą reklamą. Oczywiście nie zwalnia to gospodarzy z atrakcyjnej promocji u jego wrót.

● ●
Zarobić mogą wszyscy, nie tylko dobry restaurator, ale właściciel sklepu, obiekt sportowy, Pan Parkingowy. Podwójnie „zarobić” może Oddział PTTK i jego BORT, pod warunkiem, że będzie chciał. Ten „zarobek” to organizowanie składkowej promocji miasta i gminy, inspirowanie publikowania wydawnictw, udziału w targach turystycznych, lokalnych giełd i oczywiście dobra obsługa gości, którzy mają (i mają do tego prawo) niekiedy bardzo skomplikowane życzenia.

Ten „zarobek” to nie tylko wpływy finansowe ale przede wszystkim podnoszenie prestiżu i Towarzystwa i miasta czy gminy. A mieć prestiż - to się dziś bardzo oplaca.

● ●
Warto, aby o taką rywalizację dla dobra turystyki i ... swojego pokusiły się społeczności miasteczek. Wśród tych społeczności niemałą rolę odegrać może miejscowy oddział PTTK. Należądo niego przecież osoby znające możliwości swojego regionu, a często i „bywalcy świata”, którzy z własnych wędrówek czerpią wiele cennych bo praktycznych doświadczeń. Skoro Cygan potrafił ugotować zupę na gwoździu my możemy stać się atrakcyjni dla gości, którzy prędzej czy później do nas zawitają i to od nas zależy czy będzie ich więcej czy mniej i czy będą powroty - to już zależy od gospodarzy i lokalnej społeczności. Turystyka to naczynia połączone i szansa (choćby na początek niewielkiego) zarobku dla wszystkich, którzy potrafią ją wykorzystać.

P.S. Kto uważa, że jego miasto czy gmina nie miała, nie ma i mieć nie będzie nijakiego związku z turystyką przyjazdową, niech napisze. Poszukamy recept. Kto z działaczy PTTK uważa, że uczynił coś nowego i ciekawego dla turystyki, coś co może zainteresować zarówno konsumentów jaki organizatorów turystyki -niech napisze również.

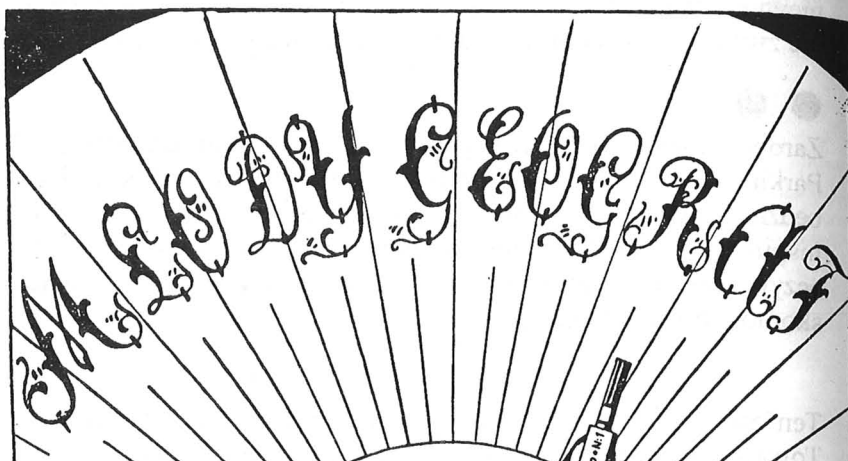
Jan Paweł Piotrowski

KOLEŻANKI I KOLEDZY !

PRZYPOMINAMY, ŻE
ZA KARTĘ RABATOWĄ ORAZ INFORMATOR
NIE POBIERA SIĘ DODATKOWYCH OPLAT -
SĄ BEZPŁATNE DLA WSZYSTKICH,
KTÓRZY OPLACILI SKŁADKI

MŁODY GEOGRAF

WYDAWNICTWO KOŁA KRAJOZNAWCZEGO IM. PROF. LUDOMIRA SAWICKIEGO, UCZNIÓW PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM IM KRÓLA STANISŁ. LESZCZYŃSKIEGO W JAŚLE.

Zeszyt 8.

Listopad 1933.

Uwaga!

Baczność!

Nakładem Koła Krajoznawczego Gimnazjum Państwowego w Jaśle wyszła z druku monografia **Haczowa**, niezwyklej osady szwedzko-niemieckiej, położonej w Małopolsce środkowej.

Książka ta ze względu na obszerne opisanie początków tej osady, historje, pochodzenie mieszkańców i obecnych stosunków, jest bardzo ciekawa.

Autorem jej jest uczeń jasielskiego Gimnazjum Haczowiak ZYGMUNT JAŚLAR, który na podstawie długo zbieranego materiału bardzo obszernie opisał wszystko co tylko dotyczy tej osady.

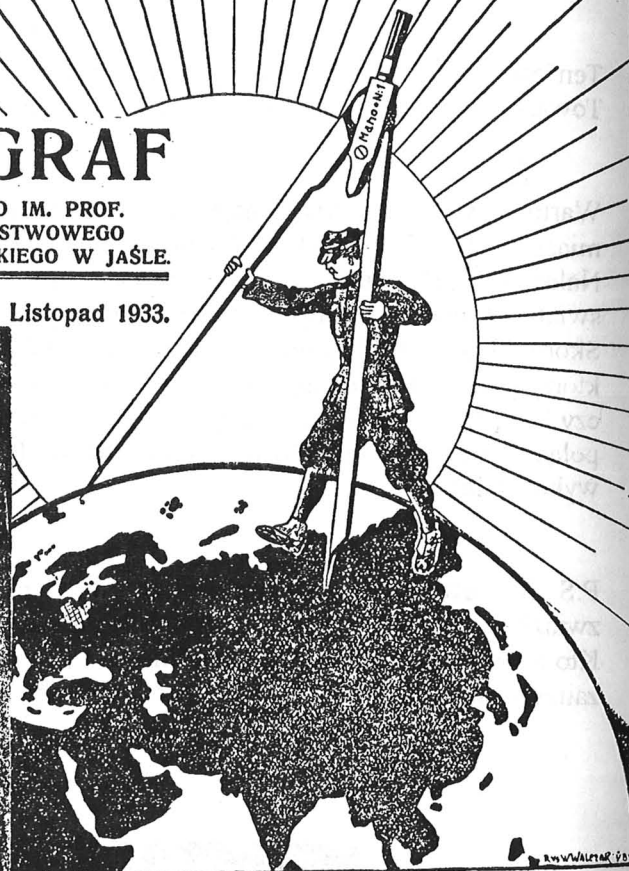
Zawiera następujące rozdziały:

- 1) Dzieje Haczowa od najdawniejszych czasów.
- 2) Wybrańcy haczowscy.
- 3) Haczów w najnowszych czasach.
- 4) Kościół haczowski, niezwyklej zabytek historyczny.
- 5) Dzieje parafji haczowskiej.
- 6) Dzieje szkoły haczowskiej.
- 7) Właściciele majątku Haczowa od roku 1780.
- 8) Wieś i jej mieszkańcy.
- 9) Stosunki gospodarcze.
- 10) Zwyczaje haczowskie.
- 11) Stowarzyszenia i Związki w Haczowie.
- 12) Wykaz Haczowiaków, którzy wyszli z Haczowa lub ich rodzice.

Koło Krajoznawcze bardzo gorąco poleca tę książkę, albowiem jeśli chodzi o Koła Krajoznawcze młodzieży szkolnej, jest ona pierwszą i wzorem dla innych monografij.

DO NABYCIA u autora ZYGMUNTA JAŚLARA w Jaśle ul. Trzeciego Maja 30.

☛ Cena egz. 1.80 + opłata pocztowa. ☛

TREŚĆ:

	Str.
Rafy koralowe	3
Najciekawszy most świata	5
Budowa skorupy ziemi według Wegenera	8
O Łemkach	9
Z osadnictwa Korczyny	14
Sprawozdania z wycieczek	15
Gdzie leży kraj Basuto	17
Burze Sonora	18
Bawelna w Sudanie Egipskim	18
Gran Pajonal	19
O nafcie	20
Produkcja kauczuku na kuli ziemskiej	21
Z tajemniczego Tybetu	22
Nowe teorie w sprawie odkrycia Ameryki	24
Informator turystyczny	25
Magóra Wątkowska, jako teren średniogórskiej turystyki	26
Z protokółów Koła Krajozn wczego	29
Notatki krajoznawcze i geograficzne	29

M Ł O D Y KRAJOZNAWCA

KWARTALNIK KOŁA KRAJOZNAWCZ. IM. JANA POTOCKIEGO
UCZNIÓW PAŃSTW. GIMN. II. W STANISŁAWOWIE

NR 1 STYCZEŃ – LUTY – MARZEC 1937

T R E Ś Ć :

Od Redakcji	1
Historia rozwoju miasta Stanisławowa	2
Zabytki godne poznania	11
Jedziemy na Podole	20
Miejsce urodzenia Fran- ciszka Karpińskiego	21
Konkurs krajoznawczy	22
Z czasopism	23
Dział rozrywkowy	23

Herb miasta Stanisławowa.

STANISŁAWÓW 30 Gr R O K I

Od Redakcji.

Pierwszym numerem „Młodego Krajoznawcy” rozpoczynamy nasze wydawnictwo.

Jeszcze w ubiegłym roku szk., a mianowicie 16 marca 1936 r. postanowił Zarząd Koła Krajoznawczego im. Jana Potockiego, wydać własny kwartalnik krajoznawczy.

Do realizacji powyższej uchwały przystąpił jednak dopiero obecny Zarząd, i to ze znacznym opóźnieniem: z przyczyn zresztą od niego niezależnych.

„Młody Krajoznawca” zrodził się z potrzeby odczuwanej przez członków Koła Krajoznawczego im. Jana Potockiego.

Mamy mianowicie wolną Ojczyznę! Obowiązkiem naszym jest Ją poznać i nauczyć się Ją szanować.

Musimy ukochać Jej piękno, aby kiedyś w przyszłości dać największy wysiłek swych serc, umysłów i rąk dla Jej wielkości, jako przyszli obywatele.

„Aby Polskę dźwignąć, trzeba Ją przede wszystkim znać”... W piśmie naszym ograniczymy się do poznania naszego regionu, do wykazania jego cechy i własności zabytkowej i krajoznawczej.

Zdajemy sobie równocześnie sprawę, że praca będzie ciężka, i że wymagać będzie wielkich wysiłków i trudów.

Nie cofniemy się jednak przed ich naporem. — Wierzymy, że numer ten dozna ze strony czytelników jak najprzychylniejszego przyjęcia i poparcia.

Redakcja ze swej strony czynić będzie wszystko, by Mł. Kr. uczynić piśmie naprawdę interesującym.

Skupiliśmy znaczny wysiłek na tym numerze, aby już pierwszy zeszyt Mł. Kr. był bogaty w ciekawą i pożyteczną treść.

Każdy następny numer ma być lepszy.

A więc do pracy!

Wierzymy, że praca nasza odniesie pożądaną skutek.

Redakcja przyjmie b. chętnie wszelkie trafne uwagi i spostrzeżenia czytelników, i zaprasza wszystkich do współpracy.

SPIS RZECZY.

R. 1936

1. Zwyczaje Wielkanocne na Śląsku	Str. 1
2. Zwyczaje ludowe w okresie wielk. w Rybniku-Ligocie „	2
3. Zwyczaje wielkanocne w Pszowie	3
4. Do naszych Czytelników	4-5
5. Wesele w Wielkiej Dąbrówce	4
6. Bohaterska śmierć powstańca Wincentego Lipa „	7
7. Szkubki w Knurowie	8
8. Uwagi o celach pracy Krajoznawczej w szkole śląskiej „	9
9. Komunikat	11
10. Z cyklu miast i wsi	12
11. Wykopaliska w Opolu	13
12. Muzeum ziemi Bytomskiej	15
13. Stroje Ludowe w Łagiewnikach	16
14. Kapliczka św. Nepomucena w Knurowie	17
15. Sprawozdanie z obozu Krajoznawczego w Jurgowie „	19
16. Zbierajcie wiadomości historyczno-krajoznawcze	21

MŁODY KRAJOZNAWCA ŚLĄSKI

Oplacono ryczałtem.

Nr. 3. (19) Rok III.

Stara kapliczka w Knurowie
Patrz artykuł wewnątrz numeru

35

Wydawca: Koło Krajoznawcze Gimnazjum Klasycznego w Chorzowie
za komitet redakcyjny: Dr. Jakubowski Józef, Wolny Ludwik i Wanat Leon
za redakcją odpowiedzialny: Dr. Jakubowski Józef
za komitet administracyjny: Morgała Norbert i Malcherczyk Wilhelm.
Odbito w „Drukarni Narodowej” Chorzów I., ul. Krzywa 14 — Telef. 406-62

Cena pojedynczego egz. 20 gr.

Nr konta: NBP XV/O W-Wa 1658-7777-132
NIP 526 00 10 067

00-589 Warszawa, ul. Litewska 11/13
tel.: 629 39 47, 629 44 31, fax: 629 39 47

**Cennik
materiałów statutowych
sprzedawanych przez oddział PTTK Mazowsze**

ODZNAKI	Cena		Sugerowana cena detaliczna	
	sprzedaży netto	sprzedaży brutto		
GOT	popularna	2,00	2,44	3,00
	mała brązowa, mała złota	1,80	2,20	2,50
	mała srebrna; duża brązowa i srebrna	1,60	1,95	2,20
	duża złota	0,90	1,10	1,50
OTP	popularana, mała brązowa, 7- mio milowe buty	2,00	2,44	3,00
	przodownik OTP (niebieska), mała srebrna	2,00	2,44	3,00
	pozostałe	0,90	1,10	2,00
Szlakiem Walk AK		1,80	2,20	3,00
Insurekcja Kościuszkowska		2,05	2,50	3,00
MOK		1,80	2,20	3,00
WOK		1,80	2,20	3,00
ROK i OKP		1,40	1,71	2,00
ORLI LOT		1,80	2,20	2,50
Podkładki do odznak		1,22	1,49	2,00
PTTK miniaturka		1,50	1,83	2,50
Pozostałe odznaki		0,90	1,10	1,50
KSIĄŻECZKI				
GOT		0,90	1,10	1,50
OTP		0,90	1,10	1,50
7- mio milowe buty		1,20	1,46	2,00
GOT regulamin		1,40	1,71	2,00
TOK		1,00	1,22	1,50
InO		0,80	0,98	1,50
KOT		0,40	0,49	1,00
Regulamin Odznaki Krajoznawczej		0,60	0,73	1,00
Legitymacja "25 lat w PTTK"		0,42	0,51	0,80
Legitymacja "Orli lot"		0,42	0,51	0,80
WOK		0,60	0,73	1,00
Pozostałe książeczki		0,40	0,49	0,50
Pozostałe legitymacje		0,20	0,24	0,30

Ceny hurtowe obowiązują przy zakupie materiałów o wartości
powyżej 50,- PLN (netto)